Пралетарыі ўсіх краін, яднайцеся!

ЗВЯЗДА

Газета выдаецца са жніўня 1917 года

Орган Цэнтральнага Камітэта Камуністычнай партыі Беларусі, Вярхоўнага Савета і Савета Міністраў Беларускай ССР

20 чэрвеня 1991 г. ЧАЦВЕР

№ 119 (21647)

Цана 10 кап.

Да 50-годдзя пачатку Вялікай Айчыннай вайны

ПА АБАВЯЗКУ ПАМЯЦІ

А. А. МАЛАФЕЕЎ, першы сакратар ЦК Кампартыі Беларусі, член Палітбюро ЦК КПСС

Паўстагоддзя, якія прайшлі з дня пачатку Вялікай Айчыннай вайны, — тэрмін немалы не толькі для чалавека, але і для гісторыі краіны. Усё радзейшымі становяцца рады пераможцаў, якія складаюцца з салдат вогненных саракавых. Гісторыя Вялікай Айчыннай вайны ўсё больш ахутваецца заслонай часу, становіцца прадметам шматлікіх даследаванняў. Але не сціхае боль страт. Памяць аб 27 мільёнах загінуўшых у страшным кашмары вайны заклікае нас зноў і зноў вяртацца да гэтай драматычнай даты, да гераічнага мінулага сваёй краіны, свайго народа.

50 гадоў назад на нашу зямлю прыйшоў безлітасны, жорсткі вораг, прыйшоў з мячом. Прыйшоў, каб растаптаць наша мірнае жыццё. У стварэнні прапагандаваных планаў прадугледжвалася знішчыць савецкі грамадскі і дзяржаўны лад, ліквідацыя нацыянальнай дзяржаўнасці народаў СССР, абрабаванне народнай гаспадаркі, фізічнае знішчэнне дзесяткаў мільёнаў савецкіх людзей, а прадстаўнікоў асобных нацыянальнасцей поўнасцю.

Адной з першых прыняла на сябе ўдар ворага наша шматпакутная Беларусь. Можна з упэўненасцю сцвярджаць, што менавіта тут, на Бугу, пачыналася крушэнне гітлераўскага плана «маланкавай» вайны. У няроўны бой з пераўзыходзячымі сіламі ворага ўступілі воіны-пагранічнікі, байцы і камандзіры Заходняга фронту. Больш паловы часу, адведзенага гітлераўскімі стратэгамі, 45-й дывізіі вермахта давялося пераадольваць гераічнае супраціўленне абаронцаў Брэсцкай крэпасці.

Раздумваючы сёння над падзеямі тых гадоў, міжволі задаеш сабе пытанне: «Чаму насуперак усяму мы ўсё ж выстаялі і перамаглі?» Для адказу на гэта, відаць, нельга не ўлічыць, што ў ажыццяўленні сваіх злачынных планаў фашысцкая Германія кінула супраць нашай краіны 190 дывізій — 5,5 млн. салдат і афіцэраў. У іх руках была першакласная ваенная тэхніка. Аператыўна-стратэгічнымі планамі кіраўніцтва фашысцкай Германіі вайна супраць СССР разглядалася як хуткасная, маланкавая кампанія. Па сутнасці Гітлер рашыўся напасці на СССР толькі будучы ўпэўненым, што фашысцкае нашэсце і першыя няўдачы Чырвонай Арміі выклічуць у нашым грамадстве двайны раскол — па сацыяльнай і нацыянальнай прыкметах. Аднак ні таго, ні другога не здарылася. Каварным планам не суджана было збыцца.

Трэба сказаць, што дыханне надыходзячай небяспекі адчувалася паўсюдна. У краіне пачалася работа па падрыхтоўцы да адбіцця фашысцкай агрэсіі. Не стала выключэннем і наша рэспубліка. Так, у маі 1941 г. бюро ЦК КП(б)Б, абмеркаваўшы на сваім пасяджэнні даклад камандуючага Заходняй асобай ваеннай акругі генерала арміі Д. Г. Паўлава «Аб абстаноўцы на граніцы і стане войск акругі», прапанавала абкомам, райкомам партыі ўсямерна павысіць пільнасць, ліквідаваць недахопы ў рабоце па мабілізацыйнай гатоўнасці прадпрыемстваў, устаноў, калгасаў, усяго насельніцтва рэспублікі, узмацніць увагу да патрэб войск, падтрымліваць цесную сувязь з камандаваннем часцей і злучэнняў.

І ўсё ж ракавыя пралікі Сталіна, страшныя рэпрэсіі ваенных кадраў, тактычныя памылкі прывялі да таго, што да 22 чэрвеня 1941 года войскі і сілы прыгранічных ваенных акруг аказаліся не гатовымі да вядзення ўпартай абароны, а тым больш актыўных баявых дзеянняў.

Набытая цаной палітычных і маральных выдаткаў адтэрміноўка ўступлення ў вайну ў выніку заключэння пакта аб ненападзе была перакрэслена грубымі стратэгічнымі пралікамі. Гістарычныя дакументы сведчаць, што радыкальная рэарганізацыя Чырвонай Арміі не была завершана, былі недахопы ў матэрыяльным забеспячэнні. Да пачатку вайны танкавыя і самалётныя паркі былі амаль на дзве трэці зношаны. Востра не хапала зенітнай артылерыі, аўтамабіляў, іншых відаў узбраення і тэхнікі. Большасць паветрана-дэсантных корпусаў і дывізій не былі ўкамплектаваны.

У маральна-палітычным выхаванні актыўна выкарыстоўваўся лозунг «Абарона Айчыны ёсць свяшчэнны абавязак кожнага грамадзяніна нашай Радзімы». Аднак прапаганда ўвялася ў разлік на лёгкую перамогу. Праўдзіва недаацэньвалася магутнасць ворага, пашыраліся ілюзіі, што ваенныя дзеянні будуць весціся на чужой тэрыторыі.

Усё тое разам узятае дало магчымасць гітлераўцам захапіць ініцыятыву практычна на ўсім савецка-германскім фронце. Асабліва цяжкае становішча склалася ў паласе Заходняга фронту. Ужо 29 чэрвеня злучэнні 3-й і 2-й танкавых груп праціўніка выйшлі ў раён на ўсход ад Мінска, замкнуўшы кальцо акружэння галоўных сіл. На шосты дзень вайны вораг захапіў сталіцу нашай рэспублікі.

Глыбокія прычыны нашых няўдач у пачатковы перыяд вайны вядомыя. Сёння пра іх нямала пішацца і гаворыцца. Прычым некаторыя «[illegible]» гісторыкі і публіцысты ў палітычным запале, на хвалі эмоцый скажаюць факты, праўду нярэдка перамешваюць з паўпраўдай, а часам і з зусім няправільнымі поглядамі, спрабуючы паказаць бітву лета 1941 года як суцэльнае хаатычнае, бязладнае, а то і проста панічнае адступленне дэмаралізаваных савецкіх войск. Пры гэтым — хочуць яны гэтага ці не — такая кашчунская, цынічная хлусня накіравана на перакрэсліванне вялікага, самаадданага подзвігу байцоў і камандзіраў нашай арміі, здзейсненага імі ў самыя цяжкія для Айчыны дні.

Як і абаронцы Брэсцкай крэпасці, гераічна змагаліся нашы воіны пад Мінскам, Магілёвам, Жлобінам, у Гомелі і іншых месцах. Паводле даных германскага генеральнага штаба, толькі за першыя тры тыдні вайны вермахт страціў на савецка-германскім фронце каля 100 тыс. салдат і афіцэраў.

З першых дзён Вялікая Айчынная вайна набыла для краіны сапраўды ўсенародны характар. Чырвоным радком у летапіс барацьбы ўпісаны партызанскі рух на Беларусі, Цэнтральны штаб якога ўзначаліў сакратар ЦК КП(б)Б П. К. Панамарэнка. На беларускай зямлі змагалася з гітлераўскімі акупантамі 374 тыс. партызан, аб'яднаных у 213 брыгад і 1.255 атрадаў. Арганізатарам і кіраўніком народнай барацьбы была Камуністычная партыя Беларусі на чале з сакратарамі ЦК Кампартыі рэспублікі П. К. Панамарэнкам, П. З. Калініным, У. Н. Малініным, У. Р. Ванеевым, М. Я. Аўхімовічам, Ц. С. Гарбуновым, Г. Б. Эйдзінавым, І. І. Рыжыкавым, І. П. Ганенкам.

У тыле ворага былі створаны і актыўна дзейнічалі 10 падпольных абкомаў, 185 міжрайкомаў, міжрайпартцэнтраў, гаркомаў і райкомаў партыі і звыш 1.300 пярвічных партарганізацый, аб'яднаўшых больш як 35 тыс. камуністаў, з якіх 12,5 тыс. уступілі ў партыю ва ўмовах падполля.

Партыя выхавала шматлікія кадры вопытных партыйных арганізатараў падполля, партызанскага руху. Сярод іх — Ф. А. Баранаў, І. А. Бельскі, А. Ф. Брагін, І. Д. Варвашэня, І. Д. Вятроў, І. М. Кардовіч, А. Я. Кляшчоў, І. Ф. Клімаў, І. П. Кожар, В. І. Казлоў, У. Е. Лабанок, Р. Н. Мачульскі, Д. С. Маўчанскі, В. Е. Самуцін, С. І. Сікорскі, І. А. Стулаў, В. Я. Чарнышоў, Ф. М. Языковіч і многія іншыя, хто ўзначальваў барацьбу ў тыле ворага.

Актыўна працавала камсамольскае падполле, якое з'яўлялася бліжэйшым і адданым памочнікам партыі ў разгортванні ўсенароднай барацьбы. У гады вайны ў Беларусі функцыяніравалі 10 абласных, 214 міжраённых, гарадскіх і раённых камітэтаў камсамола, больш як 5,5 тыс. пярвічных арганізацый, аб'яднаўшых амаль 100 тыс. юнакоў і дзяўчат.

Вялікую ролю ў мабілізацыі камсамольцаў і моладзі на барацьбу супраць акупантаў адыгралі сакратары ЦК ЛКСМБ М. В. Зімянін, К. Т. Мазураў, Ф. А. Сурганаў, С. В. Прытыцкі. Абкомы камсамола ўзначальвалі баявыя арганізатары моладзі П. М. Машэраў, І. Я. Палякоў, І. А. Матыль, Э. Б. Нордман, М. Л. Пінязік, Ф. Д. Рома, А. Д. Рудак і іншыя важакі падпольных камсамольска-маладзёжных арганізацый.

Удзень і ўначы гарэла зямля пад нагамі акупантаў. Народны паэт Янка Купала пісаў у тыя дні: «Калі вораг сарве яблык, што паспеў у нашым садзе, ён разарвецца ў яго руках гранатай! Калі ён сцісне жменю нашага цяжкага калосся, зярняты вылятуць і ўдараць яго свінцовым дажджом!» Так яно і было. У гадзіну грознай небяспекі на абарону Айчыны ўзняліся ўсе — і старыя, і маладыя.

Партызанская вайна стала неад'емнай састаўной часткай барацьбы савецкага народа супраць захопнікаў. Ужо ў першы, самы цяжкі для нашай Радзімы перыяд вайны, калі наша армія вымушана была з баямі адступаць на ўсход, гэта барацьба прыняла пагражаючыя для гітлераўцаў памеры, пачала перарастаць ва ўсенародную вайну.

Але дасталося гэта цаной вялізных цяжкасцей і незлічоных ахвяр. Партызанскі рух і падполле арганізоўваліся ўжо ў ходзе вайны, наспех, таму што не ўваходзілі ў разлікі палітычнага кіраўніцтва краіны, якое сцвярджала, што мы будзем біць ворага малой крывёю і толькі на яго тэрыторыі. Усё тое, што было зроблена Кампартыяй Беларусі і ваенным кіраўніцтвам акругі ў канцы 20-х — пачатку 30-х гадоў па падрыхтоўцы да партызанскіх дзеянняў у выпадку варожай агрэсіі, было разбурана ў канцы 30-х гадоў. З добра падрыхтаваных партызанскіх камандзіраў і спецыялістаў у выніку рэпрэсій уцалелі толькі адзінкі.

Так, мы сапраўды знаходзіліся ў 1941 годзе ў адчайным становішчы. І тут ёсць пытанні, якія патрабуюць адказу. Але ісціна заключаецца ў тым, што савецкі народ не зламаўся, не сагнуўся пад ударамі першых паражэнняў, пад цяжарам мільёнаў смерцяў, пакут. З першага дня вайны ён верыў у будучую перамогу.

І гэту перамогу забяспечылі гераізм і мужнасць франтавікоў і працаўнікоў тылу, партызан і падпольшчыкаў. Памяць зноў і зноў вяртае да дзён вайны. Яны далі ўрокі такой маральнай сілы, над якімі час не ўладарны. Адзначаючы трагічную дату ў гісторыі народаў нашай Радзімы — 50-годдзе з дня пачатку Вялікай Айчыннай вайны, — савецкія людзі аддаюць даніну глыбокай павагі да памяці воінаў, партызан, падпольшчыкаў, якія аддалі жыццё за гонар, свабоду і незалежнасць нашай Айчыны, выратаванне сусветнай цывілізацыі.

Раздумваючы сёння над урокамі пачатковага перыяду Вялікай Айчыннай, трэба сумленна сказаць, што ляжала ў аснове нашай Перамогі. Што ж прымушала нашых бацькоў і дзядоў ісці на смерць і пакуты, здавалася б, у безнадзейнай абстаноўцы? Вядома, не загараджальныя атрады, не тэрор НКУС, не страх перад Сталіным і агульны псіхоз ахвярнасці, як пішуць цяпер некаторыя «аб'ектыўныя» пісьменнікі і публіцысты.

У той трагічнай, смяротна небяспечнай абстаноўцы Радзіму выратавалі савецкі патрыятызм, дружба і адзінства народаў СССР. Менавіта народ стаў галоўным героем і творцам перамогі. Бязмернае цярпенне, невычэрпная вера, мужнасць і гераізм, мудрасць і воля савецкіх людзей прадвызначылі зыход найцяжэйшай вайны. Праўда, тут нашы апаненты могуць запярэчыць, што лозунг быў іншым — «За Радзіму! За Сталіна!», зводзячы такім чынам патрыятызм савецкіх людзей да абароны сталінскага рэжыму. Аднак нельга, на мой погляд, ставіць знак роўнасці паміж абаронай Радзімы і абаронай Сталіна, хоць у гады вайны гэтыя паняцці атаясамліваліся. Менавіта за Радзіму, вялікую і малую, за сваіх родных і блізкіх, за сваё жыццё змагаліся савецкія людзі з ворагам, і ўсведамленне справядлівасці гэтай барацьбы дапамагала ім атрымаць перамогу.

У час смяротнай небяспекі ўсе народы шматнацыянальнага Савецкага Саюза згуртаваліся і дзякуючы гэтаму выстаялі і перамаглі. І калі сёння хтосьці хоча забыць пра сацыялістычны патрыятызм і інтэрнацыяналізм у сувязі з адкрытым наступленнем нацыяналістычных элементаў у многіх кутках краіны, карысна ўспомніць вопыт Вялікай Айчыннай вайны, зразумець, у чым была наша сіла, што дала магчымасць выстаяць і перамагчы.

Бежанцы і эвакуіраваныя з Савецкай Беларусі і іншых раёнаў, якія падвергліся фашысцкай акупацыі, знаходзілі прытулак на Урале і Паволжы, у Сібіры і Кіргізіі, у Казахстане і Узбекістане. Ў асірацелых дзяцей не пыталі, якой нацыянальнасці іх бацькі, а бралі ў свае сем'і як родных, дзяліліся апошнім. У той трагічнай, смяротна небяспечнай абстаноўцы Радзіму выратавалі савецкі патрыятызм, дружба і адзінства народаў СССР.

У дасягненні перамогі вялікая роля Камуністычнай партыі. Заўсёды, калі сітуацыя складвалася асабліва цяжка, рэзерв сілы і стойкасці знаходзілі ў партыйным слове, у палітычным уплыве. Палітычная работа партыі ў арміі, у партызанскіх атрадах, у савецкім тыле давала вялікі духоўны і культурны зарад людзям і не стала «канцэртам для глухіх», як спрабуюць даказаць некаторыя публіцысты сёння.

Чатыры цяжкія гады ішоў народ да Перамогі. Нягледзячы на памылкі першых ваенных гадоў, каласальныя матэрыяльныя страты, савецкія людзі выстаялі і разбілі ворага.

Вайна пакінула страшны, спусташальны след на нашай зямлі. Ветэраны памятаюць, якой была Беларусь пасля вайны. З брацкай дапамогай усіх савецкіх народаў адроджаны з попелу нашы гарады і вёскі. Але ёсць лічбы і факты, якія мы не можам забыць. У кожнай чацвёртай нашай хаце, гаворачы словамі паэта, «смотрит со стены невернувшийся с войны». Трагічнага лёсу толькі адной з 186 беларускіх Хатыняў, толькі адной з тысячы спаленых рускіх, украінскіх, літоўскіх вёсак было б ужо дастаткова, каб адбыўся Нюрнбергскі працэс.

Памяць зноў і зноў вяртаецца да тых трагічных дзён. Яны далі ўрокі такой маральнай сілы, над якімі час не ўладарны. Адзначаючы 50-годдзе з дня пачатку Вялікай Айчыннай вайны, савецкія людзі аддаюць даніну глыбокай павагі воінам, партызанам, падпольшчыкам, якія аддалі сваё жыццё за гонар, свабоду і незалежнасць нашай Айчыны, выратаванне сусветнай цывілізацыі. Але сёння знаходзяцца людзі, якія спрабуюць прынізіць іх гістарычныя заслугі, зневажаюць магілы, помнікі савецкім воінам і партызанам.

Памяць аб загінуўшых трэба не толькі свята шанаваць, не толькі беражліва захоўваць і перадаваць будучым пакаленням, але і зрабіць усё магчымае, каб абагаціць гераічны летапіс нашай зямлі новымі фактамі, новымі сведчаннямі патрыятызму і адданасці яе абаронцаў. Па ініцыятыве ЦК Кампартыі Беларусі ў рэспубліцы адразу ж пасля вайны разгарнулася актыўная работа па ўвекавечванню памяці тых, хто аддаў сваё жыццё за нашу Радзіму. Тысячы і тысячы помнікаў, абеліскаў, мемарыяльных паркаў напамінаюць нам аб мужнасці і гераізме савецкіх людзей у суровыя гады вайны. У адпаведнасці з пастановай Бюро ЦК КПБ «Аб кнізе Памяці» ў рэспубліцы выпушчаны гісторыка-дакументальныя хронікі, якія расказваюць аб гераічным мінулым жыхароў шэрагу раёнаў Беларусі. Гэта работа ў апошні час актывізуецца.

Ва Указе, які нядаўна выдадзены Прэзідэнтам СССР М. С. Гарбачовым «Аб дадатковых мерах па ўвекавечванню памяці савецкіх грамадзян, якія загінулі пры абароне Радзімы ў перадваенныя гады і ў перыяд Вялікай Айчыннай вайны, а таксама выконваючы інтэрнацыянальны абавязак», асаблівая ўвага звяртаецца на неабходнасць правядзення дадатковых работ па пошуку без вестmember прапаўшых, пахаванню астанкаў воінаў, яшчэ не пахаваных у шэрагу раёнаў, дзе праходзілі баявыя дзеянні, і ўстанаўленню іх імён, устанаўленню імён пахаваных невядомых воінаў. Вельмі важна, каб патрабаванні гэтага Указа выконваліся ў нашай рэспубліцы паўсюдна і ў поўнай меры.

Горка ўсведамляць той факт, што толькі кожны пяты ваеннаслужачы з больш чым мільёна воінаў, пахаваных у гады вайны на тэрыторыі Беларусі, удастоіўся, здавалася б, такога натуральнага права — быць пад сваім прозвішчам указаным на магільнай пліце. Імёны астатніх да гэтага часу невядомыя.

Сёння многа гавораць пра цану Перамогі. Так, яна была вельмі высокай. І гэта праўда. Але нельга замоўчваць або фальсіфікаваць тое, што мелі намер здзейсніць гітлераўцы ў адносінах да народаў нашай краіны пасля пераможнага для іх завяршэння вайны. У Беларусі, як і ў іншых раёнах нашай краіны, можна прывесці нямала страшных прыкладаў генацыду, зверстваў акупантаў. Аб гэтым нямала напісана кніг, знята фільмаў. І, тым не менш, на старонках гісторыі нямала «белых плям». Затое многа кан'юнктурных спекуляцый, сумніцельных ацэнак і вывадаў. Тут патрэбна абсалютная верагоднасць, аб'ектыўнасць, недапушчэнне шараханяў з адной крайнасці ў другую. Гэта трэба рабіць узважана і тактоўна, не прычыняючы дадатковага болю ветэранам, якім у наш час жывецца нялёгка.

Навуковай распрацоўцы праблем усенароднай барацьбы, падполля і партызанскага руху ў Беларусі вялікая ўвага ўдзялялася Цэнтральным Камітэтам КПБ і асабіста П. М. Машэравым. Па яго ініцыятыве быў прыняты шэраг важных пастаноў па ўвекавечванню памяці гераічнага подзвігу савецкіх воінаў і партызан на беларускай зямлі, створаны трохтомнік «Усенародная барацьба ў Беларусі супраць нямецка-фашысцкіх захопнікаў у гады Вялікай Айчыннай вайны».

Памяць і боль чалавечая не маюць тэрміну даўнасці. А хіба можам мы забыцца пра сумесныя намаганні народаў краін антыгітлераўскай кааліцыі, якія разам набліжалі перамогу над фашызмам? Не, трагедыю, урокі другой сусветнай вайны забыць нельга. Падлічана, што калі б у памяць аб кожным загінуўшым у вайну памаўчаць па мінуце, то чалавецтва, пачынаючы з пераможнай вясны 45-га года, анямела б амаль на сто гадоў, да сярэдзіны XXI стагоддзя!

У апошні час пад прыкрыццём дэмагагічнай рыторыкі і псеўдадэмакратычных лозунгаў, з дапамогай магутных сродкаў прапаганды разгорнута масіраваная атака, якая накіравана супраць гістарычных заваёў нашага народа. Цяпер, калі пад пагрозай наша многанацыянальная дзяржава, калі свабодай слова злоўжываюць з мэтай насаджэння новых выдуманых стэрэатыпаў, трэба праяўляць пільнасць, актыўна процістаяць небяспечным тэндэнцыям нацыяналізму, сепаратызму і экстрэмізму, у якія б модныя адзенні яны ні прыбіраліся.

Палітыка не можа будавацца на эмоцыях. Усе канструктыўныя сілы грамадства закліканы выканаць дадзеныя людзям абяцанні. Аднак разважнасць у інтарэсах грамадзянскай згоды і міру ўжо з'яўляецца не толькі неабходнасцю, але і непазбежнасцю. Менавіта гэта павінна вызначаць цяпер усе бакі грамадскіх і асабістых адносін. Наша агульная патрыятычная задача — вывесці рэспубліку і краіну на перадавыя рубяжы чалавечай цывілізацыі, забяспечыць дабрабыт кожнага чалавека.

Перагаворы з дэлегацыяй Венгрыі

На працягу трох дзён у Мінску знаходзілася дэлегацыя Венгерскай Рэспублікі, якая прыбыла для перагавораў аб гандлёва-эканамічным і навукова-тэхнічным супрацоўніцтве. Узначальваў яе Надзвычайны і Паўнамоцны пасол ВР у СССР Шандар Дзьерке.

Адбылася сустрэча членаў дэлегацыі са Старшынёй Савета Міністраў БССР В. Кебічам, у ходзе якой былі абмеркаваны актуальныя праблемы далейшага развіцця ўзаемавыгадных беларуска-венгерскіх адносін. Праведзены перагаворы ў Дзяржаўным камітэце БССР па знешніх эканамічных сувязях і ў Мінскім вытворчым аб'яднанні «Гарызонт». Абмеркаваны сумесны праект пагаднення аб гандлёва-эканамічным супрацоўніцтве. Прынята рашэнне аб стварэнні беларуска-венгерскай рабочай камісіі па падрыхтоўцы дакументаў, рэгламентуючых адносіны паміж дзвюма рэспублікамі.

(БЕЛТА).

ПАВЕДАМЛЕННЕ ДЗЯРЖАЎНАГА КАМІТЭТА БЕЛАРУСКАЙ ССР ПА СТАТЫСТЫЦЫ І АНАЛІЗУ АБ ІНДЭКСЕ СПАЖЫВЕЦКІХ ЦЭН ЗА МАЙ 1991 ГОДА

Дзяржаўны камітэт Беларускай ССР па статыстыцы і аналізу паведамляе, што ў маі 1991 года ў параўнанні з красавіком 1991 года індэкс цэн на харчовыя і нехарчовыя тавары і паслугі, уключаныя ў «спажывецкую карзінку», склаў 101,9 працэнта. Велічыня пражытачнага мінімуму, з улікам росту спажывецкіх цэн у маі, узрасла да 270 рублёў.

АПОШНЯЯ ІНФАРМАЦЫЯ АД 18 ДА 18 СУТАК

ЁСЦЬ ПОПЫТ—БУДУЦЬ ГРОШЫ

СМАРГОНСКІ РАЁН. (А. Дук). На Смаргоншчыне ў хуткім часе, магчыма, будзе вырашана праблема дзіцячага адзення. Яе вырашэннем займаюцца спецыялісты швейнай справы з калгаса «Светлы шлях». Прадукцыя калгасных майстроў карысталася вялікім поспехам на кірмашы.

Тут адкрыўся яшчэ адзін участак па выпуску дэфіцыту — пасцельнай бялізны з народнымі ўзорамі. Гэта абяцае прынесці немалы прыбытак. Грошы плануецца накіраваць на пашырэнне вытворчасці, абнаўленне асартыменту. Частка даходу пойдзе на будаўніцтва жылля, дарог, вырашэнне іншых сацыяльных патрэб.

САБРАЛІСЯ ВУЧОНЫЯ-МЕДЫКІ

ГОМЕЛЬ. (У. Рыгораў). Чатыры дні будуць рабіць даклады і весці дыскусіі буйнейшыя вучоныя-медыкі нашай і васьмі замежных краін па праблемах клінічных эфектаў малых доз радыяцыі, вострых лейкозаў і трансплантацыі касцявога мозгу.

Абмен думкамі на сімпозіуме па гэтых пытаннях, актуальнасць якіх абвастрылася ў выніку аварыі на ЧАЭС, завершыцца сумесна распрацаванымі мерапрыемствамі па аздараўленню насельніцтва не толькі вобласці, а і ўсёй рэспублікі і каардынацыі міжнародных навуковых даследаванняў па праблемах, звязаных з удзеяннем на людзей малых доз радыяцыі.

АДРАЗУ ДЗВЕ МАШЫНЫ

МАЛАРЫТА. (В. Мігалевіч). Упершыню ў раёне праведзена дабрачынная латарэя. Загадзя распаўсюдзілі сярод прадпрыемстваў, устаноў і арганізацый раёна 300 латарэйных білетаў коштам 1.000 рублёў кожны. Колькасць выйгрышных білетаў была разлічана такім чынам, каб 150 тысяч рублёў зноў вярнуліся ў працоўныя калектывы, а яшчэ столькі ж можна было пералічыць у пазабюджэтны фонд райвыканкома.

Асаблівае ажыўленне панавала вакол розыгрышу двух выдзеленых аўтамабіляў марак «Жыгулі» і «Масквіч». Цікава, што шчасце ўсміхнулася працаўнікам адной гаспадаркі — калгаса «Дружба». Менавіта яны сталі ўладальнікамі гэтых машын. Пашчасціла таксама калектывам упраўлення капітальнага будаўніцтва райвыканкома і райаграпрамтэхзабеспячэння, якія, набыўшы толькі па адному латарэйнаму білету, таксама атрымалі буйныя выйгрышы — адпаведна 30 і 20 тысяч рублёў.

ПАРТЫЯ ЗБРОІ НА МІНСКІМ ВАКЗАЛЕ

Сёння слова «зброя» ў мностве інтэрпрэтацый і форм у кожнага на слыху. Так, усе, каму толькі хочацца, узбройваюцца. Супраць каго ваяваць збіраемся? Напэўна, менавіта гэтым пытаннем задаліся работнікі праваахоўных органаў, калі знайшлі ў багажным аддзяленні Мінскага чыгуначнага вакзала, у адным з транзітных кантэйнераў, вялікую партыю халоднай зброі і боепрыпасаў. Для каго гэта ўсё прызначалася, стане ясна ў ходзе следства.

ПАД ЗВОН КРЫШТАЛЮ...

ПІНСК. (С. Шапіра). Зоя Аляксандраўна Саўчанка прыехала ў Пінск з Днепрапятроўска ў прыўзнятым настроі. Падстаў для аптымізму было дастаткова: у чамадане ляжала 28 вырабаў з крышталю, украдзеных на мясцовым заводзе.

За лічаныя хвіліны на пінскім рынку яна прадала 8 ваз і салатніц, выручыўшы 835 рублёў. Аднак у хуткім часе звон крышталю прыцягнуў увагу і міліцыі. З'явіўся пратакол, а разам з ім і крымінальная справа. І вось прыгавор: штраф у суме 20 тысяч рублёў, канфіскацыя вырабаў, якія «камерсантка» не паспела збыць, выручка таксама пайшла ў дзяржаўны бюджэт.

БЕНЗАПІЛЫ, СПІРТНОЕ, ТРАЦІЛАВЫЯ ШАШКІ...

ГРОДНА (А. Дук). Супрацоўнікі Упраўлення КДБ па Гродзенскай вобласці разам з пагранічнікамі спынілі спробу кантрабанднага вывазу за мяжу дэфіцытных у нашай краіне тавараў на 38 тысяч рублёў.

Пры гэтым былі затрыманы два жыхары абласнога цэнтра, на іх кватэрах зроблены вобыск. Там было знойдзена ажно 85 назваў рознага тавару на суму больш чым 70 тысяч рублёў. Канфіскавана пяць вязальных машын, столькі ж бензапіл, наборы слясарнага інструменту, уразныя і накладныя замкі, дзесяткі бутэлек спіртнога, а таксама разны абрэз, аўтаматныя патроны, трацілавыя шашкі і нават пара наручнікаў. Заведзена крымінальная справа—у следства наперадзе цяжкая работа.

ВУЧЫЛІШЧА ПАД АБСТРЭЛАМ

Адміністрацыя Мінскага культпрасветвучылішча была вымушана звярнуцца ў міліцыю пасля таго, як невядомыя зрабілі некалькі выстралаў з пісталета па вокнах вучылішча на вуліцы Кіжаватава. У ходзе следства высветлілася, што ўчынак з хуліганскімі намерамі зрабілі выпускнік і навучэнец ПТВ-107 Г. і З. Узбуджана крымінальная справа. Пісталет пад малакаліберныя патроны канфіскаваны.

АХВЯРЫ КРАДЗЯЖУ—СІРОТЫ

МІНСК. Абставіны крадзяжу, здзейсненага кладаўшчыцай школы-інтэрната № 4 К., пакінулі непрыемнае пачуццё нават у вопытных супрацоўнікаў міліцыі.

Кладаўшчыца была затрымана з выкрадзенымі з інтэрната прадуктамі харчавання, што паступілі ў якасці гуманітарнай дапамогі абяздоленым і пазбаўленым нармальнага дзяцінства хлопчыкам і дзяўчынкам. Пры вобыску ў яе кватэры было знойдзена і канфіскавана каля 100 назваў украдзеных прадуктаў.

Уражвае цынізм гэтай 40-гадовай жанчыны, якая не пасаромелася залезці ў кішэню пакрыўджаных лёсам дзяцей.

З ПЯТЛЁЙ НА ШЫІ

МІНСК. Да сумнай статыстыкі самагубства ў арміі дабавіўся яшчэ адзін прыклад. У пад'ездзе аднаго з дамоў па вуліцы Асаналіева знойдзены труп маладога ваеннаслужачага, які вісеў у пятлі. Што прымусіла салдата звесці рахункі з жыццём—пакажа следства.

На сесіі Вярхоўнага Савета БССР

Дзе служыць беларускім хлопцам?

Амаль што з самых першых дзён работы новага парламенту гучыць пытанне аб тым, дзе праходзіць армейскую службу юнакам, прызваным у Беларусі. Помняцца гарачыя, усхваляваныя выступленні ў тыя дні, калі гінулі людзі ў раёнах міжнацыянальных канфліктаў, і былі сярод іх беларусы. Ляцелі ў парламент лісты ад тых, чые дзеці аказаліся воляй лёсу і воінскіх статутаў у гарачых кропках краіны.

І вось пытанне «Аб праходжанні асобамі, прызванымі ва Узброеныя Сілы СССР, воінскай службы на тэрыторыі Беларускай ССР» на парадку дня сесіі. Перад гэтым дэпутаты перайменавалі Камісію па заканадаўству, пытаннях правапарадку і барацьбы са злачыннасцю: цяпер яна называецца Пастаяннай камісіяй Вярхоўнага Савета БССР па заканадаўству, пытаннях нацыянальнай бяспекі, абароны і барацьбы са злачыннасцю. Выбраны новы састаў камісіі.

Гэта камісія, дакладней, яе старшыня М. Грыб, і дакладваў на сесіі аб той рабоце, што вялася пры вывучэнні пытання. М. Грыб прызнаўся: няпростае пытанне, і камісія не знайшла на яго прамых і дакладных адказаў. У розных рэспубліках гэта пытанне вырашаецца па-рознаму. Так, на Украіне Вярхоўны Савет у мінулым годзе зрабіў даручэнне свайму Савету Міністраў: службу юнакі павінны праходзіць толькі на тэрыторыі Украінскай ССР, а за яе межамі—па згодзе прызыўнікоў; адазваць тых, хто служыць за межамі рэспублікі. Але нягледзячы на тое, што та-

(Заканчэнне на 3-й стар.).

ЧАС ПАДПІСАННЯ Ў ДРУК: ПА ГРАФІКУ 21.05, НУМАР ПАДПІСАНЫ Ў 21.05.

Настрой на работу

Партыйныя будні

УСЕ мы адчуваем складанасць часу для грамадства, для партыі. Але я асцярожна стаўлюся да характарыстыкі рэчаіснасці як да крызісу. Сапраўды, рысы яго ёсць, але атаясамляць крызіс грамадства з крызісам кіравання і кіраўніцтва, гэтак сама як і памылкі партыі лічыць яе асноўнымі рысамі — нельга. Хаця натуральна, што няпростыя рэаліі сённяшняга дня вельмі істотна ўскладняюць работу партыйных органаў.

Паніжэнне аўтарытэту партыі выклікана ў многім цяжкасцямі ў эканоміцы. Значыць, вярнуць страчанае можна, толькі садзейнічаючы ўздыму жыццёвага ўзроўню людзей, аздараўленню вытворчасці, кажучы прасцей — становячыся партыяй для працоўных, партыяй абароны іх інтарэсаў. Тым больш сёння, калі застаецца, як кажуць, дзень да рынку, калі мы маем новыя цэны і разам з імі — праблемы надзейнай сацыяльнай абароненасці людзей. Няпросты настрой у людзей, няпроста працаваць з імі. Але як бы ні было — працаваць трэба, трэба шукаць і абавязкова знаходзіць месцы прыкладання нашых партыйных сіл, бачыць галоўны кірунак. І камуністы раённай партарганізацыі лічаць галоўным усё тое, што звязана з дабрабытам, з кожным канкрэтным чалавекам. І хай сабе на рахунку камуністаў будзе хоць адна канкрэтная справа, хоць адзін поспех — вось менавіта з гэтага мы і пачынаем уласна партыйна-палітычную работу.

Канцэпцыю дзейнасці райкома коратка можна вызначыць словамі: дайсці да кожнага праз канкрэтную справу, любы від нашай работы ў калектывах плануецца з прыцэлам на тое, што мы будзем мець у выніку гэтай работы.

А з улікам сённяшняй акалічнасці кожны канкрэтны крок партыі — гэта яшчэ і магутны аргумент у руках яе прыхільнікаў.

Набыткам апошніх гадоў у арганізацыйнай, ідэалагічнай дзейнасці мы можам лічыць «прыземленасць» партыйнай работы. Сапраўды, колькі раней мы мелі «мерапрыемстваў дзеля мерапрыемстваў», колькі было слоў, непадмацаваных справамі. Натуральна, што мы цяпер наўрад ці менш сустракаемся з актывам, праводзім пленумаў, але істотна змяніўся і змяняецца змест і характар размоў. Прыходзіцца часам, на жаль, прызнаваць, што толькі зараз мы пачынаем працаваць так, як трэба было працаваць 10—15 гадоў назад...

Яшчэ ў недалёкім мінулым эканамічнай палітыкі, у тым ліку і ў нас, у Нясвіжскім раёне, было ўласціва амаль адно галоўнае патрабаванне — прадукцыі даваць больш, «наганяць» вал. Давалі, наганялі. Да гонару нашых працаўнікоў трэба сказаць, што яны рабілі і робяць гэта лепш многіх. Але «вал» давёў нас да таго, што за выдатнымі лічбамі вытворчай дзейнасці мы ў адзінаццатай пяцігодцы, напрыклад, практычна згарнулі жыллёвае будаўніцтва. Што ж, цяпер мы мусім прызнаць, што сацыяльная сфера на вёсцы развівалася часам толькі ў выглядзе «фасадных» вёсак. І ў вялікую перабудову людзі пачалі верыць не пасля слоў, а пасля таго, як убачылі, што за апошнія гады ў раёне было ўзведзена 1.715 кватэр, пабудавана 9 дзіцячых садзікаў, пракладзены многія дзесяткі кіламетраў асфальтаваных дарог. Але і дагэтуль рукі не дашлі да ўсяго.

Тое, што палітыку трэба будаваць дзеля людскіх патрэб, мы адчуваем пастаянна. Магчыма, не вельмі новай формай работы па месцы жыхарства з'яўляюцца інфармацыйна-прапагандысцкія групы райкома партыі, але менавіта дзякуючы гэтаму мы трымаем руку на пульсе жыцця раёна. Безумоўна, разам з інфармаваннем насельніцтва мы забіваем і другога «зайца», даючы людзям магчымасць знаёміцца і ацэньваць кіруючых работнікаў раёна, асабліва калі арганізуем групы «па другому кругу» праз паўгода-год.

...Недзе каля двух гадоў назад мы сталі «пракручваць» пытанне самазабяспячэння раёна прадуктамі харчавання — рабілі разлікі, прыцэльваліся, планавалі. І вось цяпер гэтае пытанне ўсё больш і больш у нас набывае рысы той ніткі, якая з найменшымі стратамі правядзе нас па складанаму лабірынту блізкага ўжо рынку. Мы прыйшлі да высноў, што з пустымі кішэнямі і паліцамі магазінаў рынак нам не адолець, людзі такога рынку не зразумеюць і не захочуць. А рэзервы мы знаходзім у падтрымцы і развіцці новых падыходаў да работы па ўпарадкаванню структур кіравання, спалучэння розных форм працы і ўласнасці. Цяпер, напрыклад, у калгасе «Новае жыццё» сур'ёзна «падбіраюцца» да прыватызацыі грамадскіх сродкаў вытворчасці, у мэтах пашырэння збыту прадукцыі ў райцэнтры ўзводзіцца фірменны магазін. Цікавыя, эфектыўныя распрацоўкі ёсць і ў ордэна Дружбы народаў калгасе імя Калініна, дзе таксама палітыка грунтуецца на развіцці перапрацоўкі прадукцыі палёў і ферм, на разуменні таго, што большасць прадуктаў да стала калгаснікаў можна і трэба рабіць на месцы.

Прычым, два названыя калектывы — мацнейшыя ў раёне, і многія добрыя ініцыятывы свой шлях пачыналі менавіта ад іх. Мяркуем, што і цяперашнія іх навацыі саслужаць службу ўсяму раёну, таму з цікавасцю сочым за імі, як можам дапамагаем. Сітуацыя на спажывецкім рынку падганяе ў нас развіццё ўласнай перапрацоўчай базы. Многае ўжо зроблена, але галоўная работа — наперадзе. У рэшце рэшт, маючы вытворчасць мяса, малака на ўзроўні еўрапейскіх краін, мы не можам дапускаць, каб працаўнікі раёна не мелі трывалага забеспячэння прадуктамі.

Пераход да рынычных адносін падштурхнуў многіх кіраўнікоў працоўных калектываў раёна да асваення і павелічэння вытворчасці тавараў для насельніцтва, асабліва на тых прадпрыемствах, дзе раней гэтага не рабілася. Так, напрыклад, у райаграпрамтэхніцы наладзілі вытворчасць пластмасавых вырабаў, дрэваапрацоўчых станкоў, бетонамяшалак.

Вялікая работа ў гэтым напрамку вядзецца і на ільнозаводзе. Тут выпускаюць фанераваныя льнопліты, якія будуць выкарыстоўвацца затым для вырабу на гэтым жа прадпрыемстве мэблі і іншых неабходных для людзей прадметаў. У сувязі з катастрафічным недахопам будаўнічых матэрыялаў некаторыя гаспадаркі раёна думаюць наладзіць іх выпуск у сябе. Такім чынам першыя крокі на шляху самазабяспячэння ўжо ёсць. А ў свой жа час гэтыя пытанні пачыналі ўзнімаць менавіта ў партыйных арганізацыях. І добра, што мы своечасова тады прыслухаліся да гэтага. Але мушу прызнаць, што голас пярвічак бывае, на жаль, і не пачуты. Недзе з год таму назад партыйцы чыгуначнай станцыі «Гарадзея» выйшлі з ініцыятывай стварэння тэрытарыяльнай партыйнай арганізацыі, дзе камуністы былі б аб'яднаны па месцы жыхарства. І вось цяпер з прыкрасцю адзначаю, што за ідэю гэтую мы тады не ўхапіліся, не рызыкнулі паспрабаваць, не зацікавіліся. А іскра ініцыятывы пагасла, хаця цяпер мы мелі б класічны, магчыма, узор таго, як трэба аказваць канструктыўны ўплыў на жыццё буйнога пасёлка, актыўна спрыяць стварэнню органаў мясцовага самакіравання і мець у гэтых органах уплыў.

Адчуваем мы зараз вынікі і яшчэ аднаго ўрока. Я маю на ўвазе праблему, якая разварнулася вакол самастойнасці пярвічак. Ва ўсіх нас яшчэ на памяці і прыняцце новага Статута КПСС, і іншыя матэрыялы з'езда партыі, якія актыўна паспрыялі павышэнню самастойнасці пярвічных партарганізацый. І вось мы маем такія рэаліі, што ўладу ў партыйных «вярхоў» забралі, а «нізы» не ведаюць, што са сваёй самастойнасцю рабіць: парушана арганізацыйная рэгламентацыя, пагоршыўся стан дысцыпліны, хутка раз у год будзем праводзіць партыйныя сходы, калі не паставілі кропкі над «і» ў іх перыядычнасці. Бо ў сённяшні складаны час і мы, і пярвічкі маем вялікую патрэбу ў тым, каб часцей сустракацца. А ёсць сям-там і такое, калі камуністы, сакратары разумеюць самастойнасць як магчымасць «легчы на дно», звесці работу да мінімуму.

Сёння мы толькі напрацоўваем першы вопыт і ў такой важнай справе, як размеркаванне функцый выбарных органаў і апарату. Галоўнае — як магахутчэй трэба разбураць стэрэатып, што партыйная ўлада — гэта апарат. На справе часам даходзіць да смешнага, калі член райкома пытаецца: «А дзе райком?» Цяпер першыя крокі камісій райкома, савета сакратароў скіраваны на тое, каб у свядомасці партыйнага актыву ўкаранялася думка, што партыйная ўлада — гэта менавіта яны, а не апарат, у якім, дарэчы, засталіся лічаныя людзі. Зразумелі мы і тое, што павысіць актыўнасць выбарнага органа без прывіцця яго членам рыс прафесіяналізму немагчыма. А прафесіяналізм у нашай рабоце — гэта, найперш, высокая падрыхтаванасць, уменне арыентавацца ў жыцці, уменне весці дыялог, палеміку. Таму пасяджэнні, пленумы, іншыя мерапрыемствы мы выкарыстоўваем і для таго, каб вучыць актыў. Добрай традыцыяй стала запрашэнне вучоных, лектараў на сустрэчы з актывістамі раённай партыйнай арганізацыі. У сваю чаргу і нашы апаратныя работнікі ўсё больш ўхіл робяць у бок аналітычнай, кансультатыўнай дзейнасці, пачынаюць шырэй выкарыстоўваць сацыялагічныя даследаванні. Практычна ўсе асноўныя пытанні, якія выносяцца зараз на бюро, праходзяць праз прызму грамадскага апытання.

Цяпер я часта задумваюся над тымі асновамі, на якіх грунтуецца баявітасць нашых арганізацый, і асабліва іх аўтарытэт. Натуральна, што тут мы маем вялікую залежнасць ад нашай арганізатарскай дзейнасці, ад узважанасці прымаемых рашэнняў, кантролю за іх выкананнем, ад прынцыповай пазіцыі ў адносінах да кадраў. На маю думку, у нас у раёне гэтыя складаемыя ёсць. Апошнім часам я заўважаю і яшчэ адзін надзвычай станоўчы момант: цяпер, у такі складаны час, пачынае адраджацца партыйная таварыскасць. Будзем шчырымі: не так даўно ў райкомы мы не столькі запрашалі, колькі выклікалі, што ўжо аб'ектыўна спрыяла нейкай негатыўнай афарбоўцы візітаў да нас. Цяпер людзі ў райком прыходзяць, магчыма, і радзей, але яны прыходзяць самі. Я не маю на ўвазе прыёмы па асабістых пытаннях, а тыя выпадкі, калі да нас заходзяць проста пагаварыць. Гэта, я лічу, рысы той самай таварыскасці ў партыі, якая раней часта проста дэкларавалася. Гэта рысы і таго, што, на шчасце, райком камуністы перастаюць успрымаць як «дом з начальствам», а разумеюць як месца, дзе ім дапамогуць, дзе іх выслухаюць.

За ўсім добрым і карысным, што маем у сваёй рабоце, мы выразна бачым і адчуваем усе працэсы, якія адбываюцца ў грамадстве, у партыі. Камуністы раёна ў гэты складаны час не згубілі свой твар, не хаваюцца за нечыя спіны, яны і цяпер паказваюць прыклады адносін да працы і ўвогуле сваю высокую годнасць. На злёце перадавікоў вытворчасці па выніках працы за 1990 год пераважную большасць яго ўдзельнікаў складалі камуністы: калгаснікі, завадчане, работнікі сферы паслуг. Хіба ж гэта не гаворыць пра аўтарытэт партыйнай арганізацыі раёна, хіба гэта не падстава для гонару?

І яшчэ аб адным хачу сказаць. Апошнім часам любая размова з камуністамі, у працоўных калектывах абавязкова закранае і праблемы фарміравання грамадскай думкі праз друк, тэлебачанне і радыё. І часта прыходзіцца чуць, што партыйная прэса «спіць». Калі ў людзей прападае цікавасць і да розных «навамодных» выданняў, якія з усіх сіл ганьбяць рэчаіснасць, то адбываецца гэта дзякуючы самім гэтым выданням, а не наступальнай пазіцыі прэсы партыйнай. І сапраўды, у разрад дэфіцыту трапілі ўжо і расказы пра добрых людзей, і пра цікавыя дасягненні лепшых калектываў. Між іншым, калі і якая газета апошні раз друкавала аператыўныя звесткі па надоях малака, па вытворчасці мяса? А гэта ж палітыка, а значыць, не трэба ёю грэбаваць толькі з-за таго, што ў «застойны» час газетчыкі часам злоўжывалі тым, што цяпер у дэфіцыце на старонках газет. Раён наш сельскі, а селянін са сваёй разважлівасцю і мудрасцю — надзвычай чуйны чытач, які лёгка адрознівае «зёрны ад пустазелля». А калі ўжо селянін гаворыць, што «з газетамі нешта не тое», то гэта так і ёсць, можна не сумнявацца.

...Сапраўды, час цяжкі, час адказны. Але выхад з гэтага клубка праблем камуністы Нясвіжскага раёна бачаць у зладжанай працы кожнага на сваім месцы, у захаванні парадку і рабочага настрою.

Ул. ДРАЖЫН,
першы сакратар Нясвіжскага райкома КПБ, народны дэпутат БССР.

РАЗМОВА З ФІНІНСПЕКТАРАМ

АБ ПАЭЗІІ І ПРОЗЕ ЖЫЦЦЯ

«Я,—маці шасці дзяцей. Усіх вырасціла здаровымі, навучыла працаваць. Мне ўжо 67 гадоў, але я не сяджу склаўшы рукі. І ўнукаў сваіх да працы прывучаю, каб не бегалі без справы па вуліцах, не таптал суседнія агароды, не абіралі чужыя кватэры, не зрывалі шапкі з прахожых. Калі настаюць у школе канікулы, я забіраю іх у поле або ў лес і мы разам збіраем лекавыя расліны.

І летась разам працавалі. Асабліва стараўся меншы ўнук — трэццякласнік Саша, бо паабяцалі купіць яму веласіпед. Але ўлада наша мясцовая яго падманула. У спіс на набыццё веласіпеда беднага дзіцёнка ўключыць «забыліся». Затое прыслалі дзесяцігадоваму хлопчыку афіцыяльную паперку, каб заплаціў 116 рублёў падатку за індывідуальную дзейнасць. Моцна пакрыўдзілі нашу сям'ю, адбілі ў дзяцей усялякую ахвоту да работы. Цяпер я нават на вяроўцы не зацягну іх збіраць тыя лекавыя травы.

Дзіўна, што не змагаецца наша ўлада са спекулянтамі і абібокамі, а працавітым людзям перашкаджае працаваць і выхоўваць дзяцей. Пайшла я ў гарвыканком, каб пагутарыць пра ўсё гэта, але ніхто са мной гаварыць не стаў. Адказ у іх адзін: плаціце падатак і ўсё. Дык што ж гэта за ўлада такая? Прашу даць у газеце адказ: правільна яны робяць ці не? Зноў жа надышлі школьныя канікулы.

Шымусік Зінаіда Лаўрэнцьеўна, горад Асіповічы».

Мабыць, сама таго не ведаючы, узняла Зінаіда Лаўрэнцьеўна ў сваім кароткім пісьме не адну, а адразу некалькі праблем: пра недахоп лекавых траў і перакосы ў падаткаабкладанні, пра арганізацыю адпачынку у час канікул і працоўнае выхаванне дзяцей. Таму неадкладна паехала ў Асіповічы, каб разабрацца ў гэтай неверагоднай гісторыі.

Вуліцу Дарожную, дзе жывуць Шымусікі, шукала доўга. Зусім маленечкая, яна прытулілася на самым ускрайку горада, адкуль, як кажуць, рукой падаць і да поля, і да лесу. Дабротны драўляны з густам аздоблены разьбою дом, парнік у двары, старанна праполатыя грады, кветнікі — адразу відаць, што жывуць тут працавітыя людзі з умелымі рукамі. Але, на жаль, саміх гаспадароў дома не застала.

— Зноў паехалі, відаць, у лес ці на балота. Час у іх цяпер гарачы — травы ж розныя збіраюць і сушаць кожнае лета, — добразычліва растлумачыла суседка.

Давялося пачынаць знаёмства з афіцыяльных папер у падаткавай інспекцыі горада Асіповічы.

— Шымусікі скардзяцца? — здзівіўся начальнік аддзела М. Цімошчанка. — Дык на мінулым жа тыдні выканком гарсавета вызваліў і Антона Станіслававіча, і Зінаіду Лаўрэнцьеўну ад уплаты падаткаў. Вось і выпіска з пратакола.

Але ж размова ў пісьме ідзе не пра іх, а пра падатак, які патрабуюць з дзесяцігадовага хлопчыка — іх унука.

— Ёсць такая запазычанасць, — пацвердзіў Мікалай Аляксандравіч і паказаў на радок у доўгім спісе: «Краўцоў Аляксандр Аляксандравіч, вуліца Берагавая, дом 30—116 рублёў 80 капеек».

Бедны Алесік, ніхто і ніколі яшчэ не называў цябе так афіцыяльна. За што ж трапіў ты, маленькі хлопчык, у гэты ганебны спіс? Як высветлілася, толькі за тое, што назбіраў і здаў летась на нарыхтоўчы пункт 389 кілаграмаў багульніку і 71 кілаграм гаючых браткаў. Дык добрую ж справу зрабіў пад кіраўніцтвам мудрай сваёй бабулі і дзядулі Антона. Але ж разам з імі і трапіў у разрад асоб, якія займаюцца індывідуальнай працоўнай дзейнасцю. А калі так, дык незалежна ад узросту плаці падатак адпаведна атрыманага даходу. З 1 ліпеня 1990 года гэты закон распаўсюдзіўся і на асоб, якія займаюцца зборам дзікарослай прадукцыі (грыбы, ягады, лекавыя травы і г. д.).

Нічога не ведала пра гэтае новаўвядзенне Зінаіда Лаўрэнцьеўна. Па-ранейшаму, як калісьці дзецям, перадавала яна ўнукам сваім сакрэты прыроднай кладоўкі. Вельмі карысную справу рабіла. Сёння, калі ў краіне наглядаецца востры дэфіцыт лекаў, а людзі пачалі праяўляць вялікую цікавасць да народнай медыцыны, попыт на лекавыя расліны значна вырас. Але.. іх таксама няма ў нашых аптэках. Нядаўна гасцявала ў Польшчы. І хоць чалавек я незайздросны, на гэты раз шчыра пазайздросціла, калі ўбачыла ў мясцовых аптэках прыгожыя поліэтыленавыя мяшэчкі з наборамі розных лекавых траў. Набыла патрэбны — для лячэння цукровага дыябету. Калі раскрыла яго, унутры ўбачыла дзесяць маленькіх мяшэчкаў — у кожным асобная траўка. А яшчэ інструкцыя аб тым, у якіх прапорцыях усё гэта перамешваць і гатаваць. Якая ж карпатлівая работа! Ёсць наборы для лячэння гіпертаніі, хвароб страўніка, нырак і г. д.

Расказала пра гэта знаёмай загадчыцы мінскай аптэкі. А тая толькі рукамі развяла, маўляў, у нас жа Чарнобыль бяды нарабіў, нельга сёння збіраць у Беларусі лекавыя травы. Вось так. Лягчэй за ўсё выставіць забаронны шчыт. Як высветліла пазней, ёсць на тэрыторыі нашай рэспублікі нямала «чыстых» зон, у тым ліку і ў Асіповіцкім раёне. Ёсць і людзі, якія ведаюць уласцівасці лекавых траў. Праўда меншае іх з кожным годам. Старым людзям гэта робіцца не па сілах, а далёка ж не ўсе з іх так, як Зінаіда Лаўрэнцьеўна, навучылі гэтаму майстэрству сваіх дзяцей і ўнукаў. Зацікавіць бы такіх мудрых працавітых людзей, замацаваць бы за імі школьнікаў (а не толькі сваіх дзяцей і ўнукаў) і рабіць карысную справу.

— Мы ж гэтак і робім, — адказаў дырэктар Асіповіцкай раённай нарыхтоўчай канторы К. Ананіч. — Заахвочваем здатчыкаў, конкурсы сярод школьнікаў праводзім, прэміруем іх. Вось толькі леташняя пастанова аб падатках за збор дзікарослай прадукцыі нам вельмі перашкаджае. Які толькі шкоднік яе прыдумаў? Кажуць, у Глускім раёне мясцовая ўлада гэтую пастанову адмяніла. Вось каб і ў нас так зрабілі.

Карэспандэнт выехаў на месца

Пра шкоду новаўвядзення гаварыла і галоўны бухгалтар раённай нарыхтоўчай канторы М. Ляховіч:

— Нялёгкая гэта работа збіраць на балоце багульнік, але ж людзі ішлі і збіралі. Летась 70 тон журавін прынялі па 4 рублі за кілаграм. Сёлета такога не будзе. Моцна стукнулі гэтым падаткам па сумленных людзях. Вось і не «выцягваем» план квартала. Ды хто ж, скажыце, будзе здаваць нам тыя журавіны па 4 рублі, калі ў Мінску на рынку па 25—30 рублёў за кілаграм прадаюць і ніякіх падаткаў не плацяць. Нешта не тое робяць нашы законнікі.

— У Мінску няхай мінскія фінінспектары гэтым і займаюцца. А мы сваю работу робім на сваёй тэрыторыі, — адказаў начальнік аддзела М. Цімошчанка.

Два інспектары па падатках курыруюць тэрыторыю г. Асіповічы. Шчыра прызналіся жанчыны: «Сорамна патрабаваць падатак з сумленных, працавітых людзей, сэрца шчэміць, але ж гэта наша работа». Зразумець іх можна, але ж і заўвагу выказаць хачу: па лініі найменшага супраціўлення ідуць фінінспектары. Лягчэй за ўсё паехаць у раённую нарыхтоўчую кантору, узяць ведамасці, падлічыць даходы і працэнт падатку ад іх. Так і робяць. А тых, хто прадае сабраную прадукцыю перакупшчыкам (каапператарам), шукаць жа трэба...

Пра ўсё гэта гаварылі са старшынёй Асіповіцкага райвыканкома Л. Краміінкіным. Пагадзіўся Леанід Антонавіч, што не ўсё прадумалі, прымаючы гэтую пастанову. Паведаміў, што на сесіі Магілёўскага абласнога Савета ішла пра гэта размова. «Будзем і мы адмяняць гэты падатак», — запэўніў старшыня райвыканкома.

Зноў паехала да Шымусікаў, каб паведаміць ім радасную навіну. Старыя з лесу яшчэ не вярнуліся. Затое пазнаёмілася са сваімі «героямі» — «Аляксандрам Аляксандравічам Краўцовым» (Алесем) і яго братам Віталікам. Імклівыя, рухавыя хлопцы з вяснушкамі на кірпатых носіках расказвалі як дапамагаюць бабулі пасвіць дзвюх кароў, з якім задавальненнем ідуць у лес, як збіраюць серпікам на балоце багульнік і восенню журавіны. А потым, разам з бабуляй едуць у Мінск і купляюць на заробленыя грошы школьныя і спартыўныя касцюмы, абутак, гульні, кнігі. Не ўдалося пагутарыць і з маці хлопчыкаў.

— Маму якраз сёння зноў выклікалі ў суд за тое, што падатак за мяне адмаўляецца плаціць, — растлумачыў Алесь. — А нас пакуль што ў лес па травы не пускаюць...

Як высветлілася, не толькі Антаніну Антонаўну Краўцову выклікалі ў гэты дзень у гарадскі суд. Судовую падрыхтоўку па іскавых заявах праходзілі яшчэ сто чалавек. М. Цімошчанка старанна растлумачваў ім — «злосным неплацельшчыкам» — важнасць і неабходнасць закона аб падатках, які ... мясцовыя ўлады збіраюцца неўзабаве адмяніць. Дык каго ж слухаць зборшчыкам? А тэрміны збору лекавых траў тым часам мінаюць.

В. ПІЛЕЦКАЯ,
спец. кар. «Звязды».

Ваша пісьмо атрымалі

Пісьмо, што даслалі жыхары в. Дабраўляны Іўеўскага раёна І. Карнопель, С. Крымоўскі, Э. Мікша і інш., з разраду тых, якіх, на жаль, нямала прыносіць пошта ў рэдакцыю «Звязды». Людзі скардзіліся на парушэнні ў гандлі і перш-наперш на загадчыцу мясцовага магазіна А. Біль.

Намеснік старшыні праўлення Іўеўскага райспажыўсаюза **Н. ЮРЧЫК** паведамляе, што пісьмо разгледжана на сходзе жыхароў в. Дабраўляны, на якім прысутнічалі старшыні Суботніцкага сельскага Савета С. Сянкевіч і Ліпнішкаўскага спажыўтаварыства Я. Смоляк, старшы таваразнаўца райспажыўсаюза Т. Бяганская.

Факты, выкладзеныя ў пісьме, пацвердзіліся. Людзі выказалі справядлівыя нараканні на нездавальняючае абслугоўванне іх загадчыцай магазіна А. Біль. На сходзе выбрана новая камісія кааператыўнага кантролю, якая будзе весці ўлік і кантроль за паступленнем з базы тавараў і размеркаваннем іх сярод спажыўцоў.

А. Біль запэўніла жыхароў, што яна выправіць становішча, змяніць свае адносіны да людзей. У выніку жыхары в. Дабраўляны на сходзе прагаласавалі за далейшы працяг работы цяперашняй загадчыцы магазіна.

Як кажуць, усё добра, што добра заканчваецца. Перамагла справядлівасць і ў выпадку з жыхаркай Навагрудскага раёна Г. Малуха, якая напісала, што яе няправільна звольнілі з работы.

Аб гэтым сведчыць адказ з Навагрудскай міжраённай пракуратуры, які даслаў рэдакцыі в. а. міжрайпракурора юрыст І класа **С. ГЕРАСІМЧЫК**: «Паведамляю, што па заяве грамадзянкі Малуха Г. В. аб незаконным звальненні яе з работы ў сувязі са скарачэннем штатаў праведзена праверка. Устаноўлена, што звальненне Малухі Г. В. зроблена з парушэннем заканадаўства. У сувязі з гэтым на загад аб яе звальненні пракуратурай вынесены пратэст і пастаўлена пытанне аб аднаўленні яе на ранейшай пасадзе і выплаце ёй сярэдняга заработку за час вымушанага прагулу».

«У нашым калгасе, здаецца робяць усё для таго, каб людзі не трымалі жывёлу. Нават няма малаказборшчыка», — гэта радкі з калектыўнага пісьма, што прыйшло з в. Ферма-Гай Дзяржынскага раёна.

Сапраўды, значыцца ў рэагаванні старшыні **РАПА К. КСЯНЕВІЧА**, з-за адсутнасці малаказборшчыка ў гэтай вёсцы малако часова не закуплялася. Цяпер на пасаду малаказборшчыка падабраны чалавек, які робіць закупку малака ў насельніцтва. Што датычыць зніжэння на яго закупачных цэн на 10 працэнтаў, то, адпаведна рэкамендацыі Дзяржаграпрома БССР, здымаецца столькі працэнтаў з закупачных цэн для пакрыцця расходаў, звязаных з закупкай прадукцыі ў насельніцтва і яе рэалізацыяй.

Жыхарка в. Свідзічы Капыльскага раёна М. Рымашэўская скардзілася на праўленне калгаса «Новы свет».

Тлумачэнне даў **намеснік старшыні Капыльскага РАПА І. КОЗЕЛ:**

— У выніку праверкі ўстаноўлена, што факты, выкладзеныя ў скарзе, пацвердзіліся. Сапраўды, на ўтрыманні Рымашэўскай М. І. знаходзіцца трое непаўналетніх дзяцей ва ўзросце да 6 гадоў (у адносінах астатніх пецярых дзяцей яна пазбаўлена мацярынства, і яны знаходзяцца ў інтэрнаце на поўным дзяржаўным забеспячэнні).

Рашэннем праўлення калгаса «Новы свет» М. Рымашэўскай катэгарычна адмоўлена ў выплаце дапамогі з прычыны таго, што яна п'е і не прымае пасільнага ўдзелу ў працоўнай дзейнасці гаспадаркі. За вырашэннем пытання па сутнасці аўтару пісьма неабходна звярнуцца ў камісію па працоўных спрэчках калгаса. Адпаведна п. 18 «Палажэння аб парадку разгляду працоўных спрэчак калгаснікаў», у выпадку недасягнення там пагаднення бакоў або нязгоды з рашэннем камісіі, Рымашэўская мае права, па свайму выбару, звярнуцца да чарговага агульнага сходу калгаснікаў або ва ўстаноўлены тэрмін — у народны суд раёна.

Да дзесяці тысяч білетаў штодзённа прадаюць касы Салігорскага аўтавакзала. А ў летні перыяд і таго больш. Аднак, нягледзячы на цяжкасці, работнікі аўтавакзала са сваімі абавязкамі спраўляюцца. У калектыве многа людзей, якія працуюць старанна, у поўную сілу. Сярод іх касір Ганна Фядосаўна Мішура. 28 гадоў яна прадае білеты. Але хутка пакіне родныя сцены, пойдзе на заслужаны адпачынак.

НА ЗДЫМКУ: Ганна Фядосаўна МІШУРА (у цэнтры) са старшым касірам Крысцінай Усовіч і маладым дыспетчарам Святланай ПРАТАСЕНЯ.

Фота А. ДРАЗДОВА.

Эмаль замест пэндзля

У Беларускім таварыстве дружбы і культурнай сувязі з зарубежнымі краінамі адкрыта выстаўка работ Аляксандра Герасімава. Да сваіх пейзажаў мастак не толькі дазваляе дакранацца рукамі, але і прапануе гэта зрабіць не баючыся: перагародчатая эмаль, якая замяніла яму фарбы, не баіцца не тое што фізічнага ўздзеяння, — час ёй не страшны.

Аляксандр — фізік, працуе ў Інстытуце агульнай і неарганічнай хіміі АН БССР. Захапленне незвычайнай тэхнікай малявання прыйшло нечакана. У адной з лабараторый інстытута распрацоўвалі састаў эмалей, правяралі і зацвярджалі іх у інстанцыях. Але шырокага распаўсюджання яны не атрымалі.

— Старажытныя беларускія помнікі — асноўная тэма маіх работ, — гаворыць Аляксандр. — Ужо ёсць цэлая серыя: Сафія Полацкая, замкі ў Лідзе і Гальшанах... Фарбамі ні за што так не перадасі ўсе адценні векавога каменя, яго філасофію і цеплыню.

Кожная работа Аляксандра Герасімава — унікальная: у другі раз эмаль ужо расцячэцца інакш і не паўторацца тыя ж тоны і адценні. Але самабытную творчасць маладога фізіка ведаюць пакуль што больш за мяжой, куды вывезена нямала яго пейзажаў і мініяцюр. Што ж, хоць і са спазненнем, давайце знаёміцца з гісторыяй, адлітай у эмалі, і мы з вамі.

Л. ПЕРАСЫПКІНА,
кар. БЕЛТА.

Дзвіна ў нас адна

Збор матэрыялаў для міжрэспубліканскай канферэнцыі «Заходняя Дзвіна», якая пройдзе ў кастрычніку гэтага года ў Даўгаўпілсе, вядуць энтузіясты з Расіі, Беларусі і Латвіі.

Студэнты і вучоныя, мастакі і філолагі з трох рэспублік знайшлі, што называецца, адзін аднаго даўно, яшчэ ў перыяд кампаніі супраць будаўніцтва ГЭС паблізу Даўгаўпілса, якая нанесла б непапраўны і ў многім непрадказальны ўрон усяму Прыдзвінню. Іменна тады і нарадзілася ідэя прайсці на байдарках ад вытокаў Дзвіны да Рыгі. Экалагічная экспедыцыя праводзіцца ў тры этапы: у 1989 годзе быў абследаваны ўчастак да пасёлка Шышова Цвярской вобласці, у мінулым — да Віцебска. Цяпер экспедыцыя займаецца даследаваннем ракі ў раёнах Полацка, Наваполацка, Верхнядзвінска і Даўгаўпілса.

— Для латышоў, як і для беларусаў і рускіх, Даўгава заўсёды была не проста ракой, а сувязным звяном паміж пакаленнямі, — гаворыць кіраўнік экспедыцыі, выкладчык адной з рыжскіх школ Петэрыс Полякс. — У нашай рэспубліцы цяпер распрацоўваецца спецыяльная нацыянальная праграма, накіраваная на абарону, захаванне і адраджэнне Заходняй Дзвіны. Але каб захаваць раку і для латышоў, і для беларусаў, і для рускіх, патрэбны скаардынаваныя дзеянні.

Пакуль жа змываюцца з палёў у Дзвіну — Даўгаву пестыцыды, гербіцыды і мінеральныя рэчывы, вялікімі і маленькімі ручайкамі сцякаюць неачышчаныя сцёкі і нафтапрадукты. У Полацку ўжо які год забаронена купацца ў Дзвіне. Аварыя на вытворчым аб'яднанні «Палімір», у выніку якой вылілася некалькі тон сінільнай кіслаты, вытравіла практычна ўсю рыбу на ўчастку ад Наваполацка да Даўгаўпілса. Удзельнікі экалагічнай экспедыцыі ўпэўнены, што калі ў бліжэйшы час не аб'яднаць намаганні ўсіх тых, хто жыве на берагах Заходняй Дзвіны, можа адбыцца непапраўнае — рака ператворыцца ў сцёкавую канаву.

С. НІКАНОРАЎ,
кар. БЕЛТА.

«Коммунист Белоруссии» № 6

Часопіс адкрываецца рубрыкай «ЦК КПБ у асобах», дзе змешчана гутарка галоўнага рэдактара У. Вялічкі з сакратаром ЦК КПБ, народным дэпутатам БССР В. Ціхінем.

Прыцягне ўвагу чытачоў палітычны дыялог «Прымаючы выклік часу» спецкарэспандэнта Э. Яснага з членам Палітбюро ЦК КПСС, першым сакратаром ЦК КП Літвы М. Буракявічусам аб пазіцыі і дзеяннях літоўскіх камуністаў у сучасных умовах.

Праблемы ўнутрыпартыйнага жыцця ўзнімаюць у матэрыялах «Не трэба рабіць выгляд, што нічога не адбываецца» сакратар парткома Мінскага завода аўтаматычных ліній І. Валюкевіч, «Эфект парасона», або Некалькі слоў у абарону партыйных камітэтаў» — журналіст М. Крыжаноўскі; «Пераробка ідэалаў, або Аб тым, хто і чаму зацікаўлены ў дэпалітызацыі арміі» — старшы выкладчык Мінскага вышэйшага ваеннага палітычнага агульнавайсковага вучылішча падпалкоўнік М. Бяльдзюгін.

Трагічнай даце — 50-годдзю пачатку Вялікай Айчыннай вайны — прысвечаны матэрыялы раздзела «Наша спадчына. Позірк скрозь гады».

Артыкулам «Ад калейдаскопа думак да сістэмы ведаў» доктара філасофскіх навук, прафесара У. Калмыкова з Гомеля прадстаўлена рубрыка «Кафедра грамадскіх навук».

«Аўчынка варта вырабу» — такі загаловак мае артыкул інжынера І. Стаіна аб праблемах на будаўніцтве Беларускага цэментнага завода. «Не пакрыўдзіць бы зямлю» — гутарка са старшынёй калгаса «Трэці вырашаючы» Салігорскага раёна А. Дубоўскім аб лёсах вёскі, перспектывах развіцця аграрнага сектара. «Раніца мудрэй за вечар» — артыкул В. Марозава і С. Федаровіча аб асноўных фактарах, якія фарміруюць здароўе. Гэтыя публікацыі складаюць раздзел «Эканоміка і сацыяльная палітыка».

70-годдзе адзначыў нядаўна Інстытут гісторыка-палітычных даследаванняў Кампартыі Беларусі. Яго дырэктар Р. Платонаў у публікацыі «Да новага ўзроўню даследаванняў» расказвае аб новых напрамках у рабоце калектыву.

Сацыялагічныя аспекты чарнобыльскай катастрофы даследуе ў матэрыяле «Праз шок — да пазнання» супрацоўнік АН БССР Г. Несвятайлаў.

АПОШНЯЯ ІНФАРМАЦЫЯ АД 18 ДА 18 СУТАК

ПОМНІК—ГЕРОЯМ БІТВЫ

БЯЛЫНІЧЫ. (М. Радоўскі). У ліпені 1993 года споўніцца 285 гадоў з дня Галоўчынскай бітвы са шведамі, у якой нашы продкі нанеслі паражэнне, але яна, на думку гісторыкаў, мела вялікае значэнне ў станаўленні маладой рускай арміі.

Падзея гэта, аднак, нікім не была адзначана. А, між іншым, тут на галоўчынскай зямлі, пахавана больш за 1.600 воінаў.

З мэтай выправіць гэту несправядлівасць савет ветэранаў вайны і працы Бялыніцкага раёна выступіў ініцыятарам будаўніцтва помніка-абеліска ў памяць аб гістарычнай бітве. Бюро райкома КПБ падтрымала гэту ініцыятыву і звярнулася да жыхароў раёна і ўраджэнцаў з просьбай прыняць удзел у фінансаванні ўзвядзення помніка, які плануецца адкрыць у дзень бітвы — 14 ліпеня 1993 года. У Бялыніцкім аддзяленні Аграпрамбанка адкрыты для гэтай мэты спецыяльны рахунак. Яго нумар 000142215.

БУДУЙЦЕСЯ НА ЗДАРОЎЕ!

МАЛАРЫТА. (В. Мігалевіч). Страсны аматар будаўнічай справы, Міхаіл Андрэевіч Мармалюк разам з сваімі аднадумцамі стварыў у Маларыце малое прадпрыемства будаўнічых матэрыялаў. У калектыве —7 чалавек. Кожны з іх валодае трыма-чатырма сумежнымі спецыяльнасцямі.

Асноўны від прадукцыі, якую выпускае прадпрыемства,—шлакакерамзітабетонныя блокі. Дапамогу ў стварэнні прадпрыемства аказалі гарсавет і раённы Савет народных дэпутатаў, выдзеліўшы пэўную суму грошай на набыццё абсталявання. Самі ж рабочыя прадпрыемства арандавалі адно з жывёлагадоўчых памяшканняў калгаса «Маларыцкі», абдудавалі яго. Тут і пачалі сваю дзейнасць. Цяпер штодзённа новыя энтузіясты вырабляюць па дзесятак кубічных метраў блокаў для ўзвядзення двухпавярховых домікаў з любымі канструкцыйнымі перакрыццямі.

ПЕРШАЯ ХРЫСЦІЯНКА Ў ЕЎРОПЕ—ЛІДА

ЛІДА. (Т. Чарнавус). У клубе завода «Оптыка» адбылася сустрэча баптыстаў і ўсіх жадаючых з амерыканскім прапаведнікам, доктарам багаслоўя Чарльзам Картэрам.

Місіянер адзначыў, што, згодна Біблії, першую жанчыну ў Еўропе, якая стала хрысціянкай, звалі Лідзія, і таму яго прысутнасць у аднайменным горадзе — для яго вельмі прыемны факт.

На працягу гадзіны Чарльз Картэр разважаў пра Бога, і хоць можна спрачацца аб яго багаслоўі, але тое, што сустрэча, у якой таксама прымалі ўдзел намеснік дырэктара Славянскага місіянерскага служэння ў Аўстраліі Анатоль Яловіч, перакладчык з ЗША Васіль Шахай і хор Мінскай царквы евангельскіх хрысціян-баптыстаў, стала значнай з'явай у жыцці горада, ні ў каго не выклікае сумнення.

ЁСЦЬ ТАКІЯ «ТАЙНІЧКІ»!

КРЫЧАЎ. (А. Балдоўскі). Рабочыя кантралёры выявілі свайго роду «тайнічок», які стварыла загадчыца магазіна № 34 мясцовага гархарчпрамгандлю Н. Замяціна. Выяўлена розных прадуктаў харчавання на 106 рублёў. Народны суд аштрафаваў Замяціну на 500 рублёў.

Прадавец магазіна вёскі Сакольнічы, які належыць раённаму спажывецкаму таварыству, Л. Свадкоўская напхула 15 бутэлек настойкі «Зуброўка» для свайго гаттара. Розна 900 рублёў каштавала жанчыне «спагада».

Загадчыца магазіна «Дары прыроды» І. Капралёва прадала са складскога памяшкання сваім работнікам 23 каробкі мармеладу ў шакаладзе і 900 грамаў ікры. За гэта ёй давялося заплаціць у даход дзяржавы 500 рублёў.

Выяўлены і іншыя парушэнні правіл гандлю. Кожнае з іх ацэнена судом да пяцісот да шасцісот рублёў.

СУМНЫ ФІНАЛ

МІНСК. Да сумных вынікаў прыводзіць захапленне маладых людзей шуканнем новых месц правядзення вольнага часу. 15-гадовы Сяргей Х. залез на дах 9-павярховага дома і ў выніку неасцярожнасці ўпаў на казырок прыбудаванага Дома гандлю.

Хлопец памёр на месцы.

СТОП-ФАКТ ● СТОП-ФАКТ ● СТОП-ФАКТ

МІЛАСЭРНАСЦЬ НЕ ВЕДАЕ МЕЖАЎ

Упэўнена крочыць па нашай рэспубліцы Усесаюзная культурная акцыя «Фестываль мастацтва інвалідаў». Праграма, якое па сваёй задуме не мае аналагаў у свеце, дапамога адмовіцца ад стэрэатыпных уяўленняў, адкрые свету новыя таленты, дапаможа адаптацыі інвалідаў у грамадстве.

У Брэсце, Гомелі, дзе адбыліся першыя этапы гэтага фестывалю, гэта было сапраўдным гарадскім святам, на якім тысячы інвалідаў упершыню адчувалі сябе людзьмі паўнавартаснымі. На гэтым свяце яны былі галоўнымі. Можна было назіраць захапленне гледачоў, калі на сцэне выступалі «калекі» з такім майстэрствам, разумелі, што інвалідныя людзі могуць стаць вельмі таленавітымі, здольнымі і прадстаўнікамі творчай справы, што ім патрэбна наша падтрымка.

Старшыня Брэсцкага таварыства інвалідаў Я. Р. Фейгін расказаў, што ў час фестывалю многія прадпрыемствы рабілі шчодрыя падарункі — хто грошы, хто розныя вырабы. Але адзін інвалідны выказаў надзею на тое, каб удзел сюды па жорсткага і асаблівых людзей.

«ГЛЯДЗІ НА МЯНЕ, ЯК НА РОЎНУЮ»

Дваццаць пяць тысяч рублёў пералічылі на рахунак дырэкцыі цэнтра «Ініцыятыва» і «Беларусь». Беларускае рэспубліканскае аб'яднанне сацыяльнай і прадпрымальніцкай рэабілітацыі інвалідаў «Інвасервіс» падтрымала фінансава стварэнне тэлефільма пра фестываль.

Зразумела, такое значнае на сваіх маштабах мерапрыемства патрабуе вялікіх затрат. Грошы патрэбны на арэнду будынкаў, на ВДНГ БССР, дзе будзе разгорнута выстаўка, на транспартныя выдаткі. Бюджэтныя сродкі Міністэрства культуры на гэта недастатковыя. Але ўсё ж добрыя людзі. Руку дапамогі аказвае вялікая група прадпрыемстваў сталіцы.

Высакароднасць у жыцці ўсё часцей чуваць, сёння, можна спадзявацца, што дзякуючы ім на гэтым свяце не збяднее на таленты беларуская зямля, а, наадварот, з'яднаецца.

Т. КАРОЛЬ,
старшыня інфармацыйнай службы фестывалю.

Выпуск падрыхтавалі: У. ГОЙТАН, І. КАРНЕЙ, А. КОКТЫШ, А. СЛАНЕЎСКІ, С. СУЛКОЎСКІ.
Нашы тэлефоны: 32-44-02, 32-60-13, 32-31-98.

Дзе служыць беларускім хлопцам?

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.).

кое рашэнне было прынята ў мінулым годзе, практычна яно не выконваецца, застаецца фармальным. Чаму? Адказ на гэта пытанне можа засцерагчы ад паспешлівых рашэнняў і беларускіх парламентарыяў.

На думку камісіі, перашкодай да прыняцця аналагічных рашэнняў у Беларусі з'яўляецца тое, што рэспубліка не мае свайго Міністэрства абароны, а адпаведнае саюзнае міністэрства можа не палічыць іх абавязковымі. Як адказваць беларусаў з тэрыторый Казахстана, той жа Украіны, дзе яны праходзяць службу ў пэўных экіпажах?

І другі момант. Камісія прыйшла да высновы, што прыняцце такіх рашэнняў можа прывесці да павелічэння дэзерцірства з радоў арміі. З'яўляецца ў друку адпаведны закон, і многія ваеннаслужачыя пакідаюць часці, едуць дадому.

Акрамя таго, сёння ў Вярхоўны Савет рэспублікі і ў яго Саўмін паступіў праект Закона СССР «Аб усеагульным воінскім абавязку і ваеннай службе» і «Аб статусе ваеннаслужачых». Наўрад ці трэба апрацоўваць гэтыя законапраекты. Напэўна, больш правільным будзе даручыць СМ БССР унесці тыя шматлікія прапановы, заўвагі, якія гучаць і ад дэпутатаў, і ад грамадзян.

Гэту думку падтрымаў дэпутат А. Кавалёў: рыхтуюцца законапраекты аб прафесіяналізме ў арміі, іншыя, можна прыняць паспешлівыя, непадрыхтаваныя рашэнні. Таму ён прапанаваў нават зняць пытанне з абмеркавання.

— Але як можна зняць з парадку дня пытанне, калі яго ставяць людзі? — пытаўся Я. Новікаў. — Мы што, зноў, як страусы, схаваемся ад праблемы?

Тым болей, гаварыла В. Ястраб, што праблемы арміі — гэта праблемы грамадства. І калі грамадства хоча сумленна і справядліва вырашыць набалелыя пытанні, то пачынаць трэба з арміі. Не паспелі мы звыкнуцца з тым, што законачана вайна ў Афганістане, на якую мы адпраўлялі сваіх дзяцей пад выглядам выканання інтэрнацыянальнага абавязку, як зноў успыхнулі міжнацыянальныя канфлікты, і зноў нашых хлопцаў называюць захопнікамі. Я не за тое, працягвала В. Ястраб (дарэчы, маці дваіх сыноў), каб кожнай рэспубліцы мець свае ўзброеныя сілы. Але чаму беларус павінен несці службу на Камчатцы, а жыхар апошняй — на Беларусі? Дзеля праверкі на вынослівасць? Але чым вымераць вынослівасць мацярынскіх сэрцаў, родных, якія пазбаўлены магчымасці часам па два гады бачыць сыноў, братоў, бацькоў?

Дэпутаты вялі гаворку аб стварэнні альтэрнатыўнай службы. Несучы яе, воіны маглі б аказаць істотную дапамогу рэспубліцы. Гэта і вырашэнне многіх чарнобыльскіх праблем, і ўзнаўленне помнікаў гісторыі і культуры, сацыяльнае будаўніцтва.

На думку дэпутата Л. Прывалава, рашэнне аб праходжанні службы грамадзянамі Беларускай ССР на тэрыторыі сваёй рэспублікі — не адзіна правільнае. Чаму б не праходзіць яе беларусам у чыстых ад радыяцыі зонах? Мне бачыцца ідэальным, гаварыў дэпутат, той варыянт, калі ўсе ўраджэнцы Беларусі праходзяць службу на тэрыторыі сваёй рэспублікі, а ў іншыя рэгіёны краіны выязджаюць тыя, хто заключае выгадны кантракт з ведамствамі Савецкай Арміі. Але ўсё гэта трэба рабіць паэтапна, без спешкі. Нельга дапаўняць экапамічную нестабільнасць у рэспубліцы няпэўнасцю палітычнай і ваеннай.

Шмат істотных заўваг, прапаноў унеслі дэпутаты, якія добра знаёмы з праблемамі арміі, абароны, — У. Грыбанаў, В. Паўлаў, Л. Зданевіч. Узнятыя пытанні патрабуюць глыбокай прапрацоўкі, кваліфікаванага прыняцця рашэнняў, прадуманасці ўсіх палажэнняў. У сувязі з гэтым сесія прыняла рашэнне даручыць Камісіі па пытаннях нацыянальнай бяспекі, абароны і барацьбы са злачыннасцю сумесна з Саветам Міністраў рэспублікі абагульніць прапановы народных дэпутатаў, міністэрстваў, ведамстваў, устаноў і грамадзян аб службе ва Узброеных Сілах, і ўнесці прапановы ў адпаведныя законапраекты.

Многія жыхары рэспублікі, асабліва тыя, чые дзеці служаць у арміі альбо рыхтуюцца стаць у яе рады, безумоўна, з вялікім нецярпеннем чакалі рашэння сваіх народных дэпутатаў. Ці спраўдзіліся спадзяванні? Напэўна, не. І ўсё ж, відаць, трэба прызнаць: горш за адсутнасць тых ці іншых рашэнняў могуць быць няправільныя, паспешлівыя рашэнні. Адно б не запазніцца з прыняццем правільных: вельмі неспакойна ў нас.

Пасля гэтага дэпутаты прыступілі да абмеркавання праекта Закона БССР «Аб узмацненні адказнасці за парушэнне правіл дарожнага руху ў Беларускай ССР». Абмеркаванне атрымалася грунтоўнае — адчувалася, што пытанне глыбока хвалюе дэпутатаў, і добра вядомае ім — ва ўсіх тонкасцях. Няхай бы так было і па ўсіх астатніх пытаннях. Асобныя артыкулы законапраекта адпраўлены на дапрацоўку.

І, нарэшце, парламент пачаў работу па праблеме, якая даўно хвалюе грамадства: ці патрэбен Беларусі свой Прэзідэнт? Іх у краіне становіцца ўсё больш. Як будзе ў нас? 45 дэпутатаў маюць намер прыняць удзел у дэбатах. Пра найбольш цікавыя моманты мы раскажам сваім чытачам у наступным нумары.

А. МЯСНІКОЎ,
Л. РЫЖАНКОВА,
парламенцкія карэспандэнты «Звязды».

«Падзяляю ваша гора»

Завяршыўся візіт у нашу рэспубліку Патрыярха Маскоўскага і усяе Русі Алексія II. Апошні дзень Яго Святасць правёў у Гомельскай епархіі. Ён адслужыў Боскую літургію ў Свята-Петра-Паўлаўскім храме — адзіна ўцалелым з дня свайго заснавання ў Беларусі праваслаўным кафедральным саборы.

Па лёсе гэтай царквы, нібыта ў люстэрку, можна прасачыць зменлівасць нашай гістарычнай рэчаіснасці. Толькі крыху больш як год таму назад пад націскам грамадскасці храму святых Пятра і Паўла зноў вернута яго гістарычнае прызначэнне. Цяпер тут вядуцца рэстаўрацыйныя работы.

— Руская праваслаўная царква не пакіне без сваёй маральнай і матэрыяльнай дапамогі людзей, якія пражываюць у зоне чарнобыльскай катастрофы, — сказаў, выступаючы перад міранамі найсвяцейшы Патрыярх. — Насельніцтва Гомельшчыны мае патрэбу не толькі ў палепшаным харчаванні, сучасным медыцынскім абслугоўванні, але і ў душэўнай раўнавазе. Я спадзяюся, што па волі Божай людзі, якія аказаліся заложнікамі Чарнобыля, адолеюць гэту трагедыю стагоддзя.

Яго Святасць усклаў вянкі на брацкую магілу савецкіх воінаў і падпольшчыкаў на плошчы Працы, наведаў юных пацыентаў абласной дзіцячай бальніцы і перадаў ім лякарствы.

Вечарам Патрыярх Алексій II адбыў у Маскву.

У паездцы па рэспубліцы яго суправаджаў мітрапаліт Мінскі і Гродзенскі Філарэт, Патрыяршы Экзарх усяе Беларусі.

В. КОТАЎ.
Кар. БЕЛТА.

ПРЫЗЫ ЎРУЧАНЫ

Керамічны медаль з адлюстраваннем беларускага Ікара — лятаўца стаў прызам Першага Усесаюзнага фестывалю аўтарскага кіно. Ён уручаны рэжысёру з Мінска Юрыю Гарулёву за дакументальны фільм «Выпадак з практыкі».

У старажытным Полацку, на радзіме рэжысёра - першаадкрывальніка Юрыя Тарыча, упершыню сабраліся пад адным дахам прадстаўнікі прафесіянальнага і аматарскага кіно з усёй краіны. Каб атрымаць пуцёўку на фестываль, патрэбна было толькі адно — ярка выражаны індывідуальны характар работ.

Два журы — рэжысёрскае і кінакрытыкаў — прагледзелі каля ста стужак усіх жанраў.

Мультыплікацыйны фільм Сяргея Анутдзінава «Аменцыя» быў удастоены Гран-пры фестывалю з такой арыгінальнай фармулёўкай: «За вясёласць і адвагу ў часы страху і разброду».

(Кар. БЕЛТА).

Новыя стаўкі таможных пошлін

З 1 ліпеня 1991 года Таможным камітэтам СССР па ўзгадненню з Міністэрствам фінансаў СССР уводзяцца новыя «Стаўкі таможных пошлін на рэчы, што перасылаюцца ў міжнародных паштовых адпраўленнях і ўвозяцца грамадзянамі, што едуць цераз Дзяржаўную граніцу СССР». Аб гэтым паведаміў прэс-цэнтр Таможнага камітэта СССР.

Перагляд ставак таможных пошлін не закранае дзеючыя цяпер правілы ўвозу ў СССР і вывазу за мяжу грамадзянамі рэчаў, валюты, каштоўнасцей. Гэта азначае, што грамадзяне, якія едуць цераз граніцу, як і раней, маюць права бяспошлінна ўвозіць у СССР рэчы і іншыя прадметы, калі яны прызначаны для асабістага карыстання грамадзяніна ці членаў яго сям'і і набыты за валюту, атрыманую ва ўстаноўленым парадку (у абмен на савецкую ці, адпаведна, замежную валюту, а таксама атрыманую ў якасці заработнай платы, стыпендыі, ганарару, прэміі, прыза і іншых падобных выплат).

Пры гэтым трэба мець на ўвазе, што са снежня 1990 года з 500 да 1000 рублёў павялічаны кошт рэчаў, якія бяспошлінна ўвозяцца ў СССР у якасці падарункаў.

Прадукты харчавання і прадметы першай неабходнасці (адзенне, абутак, медыкаменты і медыцынскія матэрыялы, прадметы санітарыі і да т. п.), што ўвозяцца ў СССР ці перасылаюцца ў дабрачынных мэтах, па-ранейшаму прапускаюцца бяспошлінна.

Пры ўвозе ў СССР грамадзянамі рэчаў і іншых прадметаў, якія нязначна перавышаюць граніцы асабістага карыстання, а таксама пры ўвозе падарункаў, кошт якіх перавышае ўстаноўлены бяспошлінны ліміт, прымяняецца мінімальны размер ставак таможных пошлін, якія скарэкціраваны ў параўнанні з дзеючымі з улікам рэформы цэнаўтварэння і павышэння розначных цэн на тавары народнага спажывання. Гэтыя стаўкі будуць прымяняцца таксама пры перасылцы рэчаў і прадметаў у міжнародных паштовых адпраўленнях, пры ўвозе грузаў для прадстаўніцтваў замежных фірм, банкаў, авіякампаній, а таксама для савецкіх арганізацый, якія не з'яўляюцца ўдзельнікамі знешнеэканамічнай дзейнасці.

Другі рэжым абкладання пошлінай будзе прымяняцца ў тых выпадках, калі пад прыкрыццём рэчаў асабістага карыстання ўвозяцца тавары з мэтай іх наступнай рэалізацыі на ўнутраным рынку краіны. Пры гэтым размер ставак таможнай пошліны будзе прыраўноўвацца да размеру стаўкі імпартнага падатку для аналагічных тавараў, што ўвозяцца ў СССР у працэсе знешнеэканамічных аперацый.

Такая мера мае на мэце паставіць у роўныя ўмовы уладальнікаў імпартных тавараў пры іх увозе ў СССР як у рамках гандлёвага, так і негандлёвага абароту.

32-60-13 — ПЫТАННЕ РЭПАРЦЁРУ: ТАК ЦІ НЕ? — 32-60-13

Запрагайце, хлопцы, коней!

Прамысловасць пакуль не ў стане забяспечыць фермерскія гаспадаркі даўно разрэкламаванымі мотаблокамі. Але ж зямлю нечым апрацоўваць трэба. Адна надзея — на каня. Падкажыце, дзе можна купіць каня.

П. САНЬКО.
Гомельскі раён.

— Няма праблем,— адказалі нам у беларускай асацыяцыі па конегадоўлі. — Калі вы жыхар горада, то звярніцеся ў раённае аграпрамысловае аб'яднанне. Вяскоўцам — і таго прасцей. Заяву трэба накіраваць у праўленне свайго калгаса. Гаспадарка можа выдзеліць каня ў асабістае карыстанне. Калі ж такой магчымасці там няма, то звяртайцеся ў племянныя конезаводы рэспублікі: калгаса «Іскра» Лідскага раёна, конезавода-камбіната «Мір» Баранавіцкага — тут вырошчваюць беларускіх запражных коней; рускіх цяжкавозаў можна набыць у Мсціслаўскім конезаводзе № 120; верхавых — у калгасе імя Л. Даватара Мінскага раёна. Трэба толькі дадаць, што кошт адной жывёліны вагаецца ад 8 да 15 тысяч рублёў, у залежнасці ад пароды. На сённяшні дзень звыш 5 тысяч коней знаходзіцца ў асабістых гаспадарках беларускіх сялян.

«Сенсацыя» не прайшла

— Латвійская газета «Советская молодежь» нядаўна падкінула скандальную «вутку»: шлюб У. І. Леніна і Н. К. Крупскай не быў першым...

С. КАНАПЛЕЎ.
г. Мінск.

— Ну што ж, паспрабуем разабрацца. Супрацоўнік газеты «Аргументы и факты» А. Логінаў, выступаючы на сустрэчы з чытачамі ў Маскве, літаральна ашарашыў іх паведамленнем аб тым, што шлюб Леніна і Крупскай не быў першым для абодвух.

«Толькі ў брытанскай энцыклапедыі напісана,— сказаў ён,— што Ленін быў не першым мужам Крупскай... У «Брытаніку» тлумачыцца, што першым мужам Надзеі Канстанцінаўны быў эсэр Барыс Герман, дарэчы, сябар Фані Каплан.

На пытанне, хто ж быў першай жонкай правадыра сусветнага пралетарыяту, журналіст і гісторык А. Логінаў адказаў, што пакуль імя і прозвішча ён назваць не можа, паколькі да неабходных для пацвярджэння звестак у архіве рускага жандарскага аддзялення яго не дапускаюць.

«Сенсацыя» абмяркоўвалася ў Інстытуце марксізму-ленінізму (ІМЛ) пры ЦК КПСС, у Цэнтральным партыйным архіве. «Версія» Логінава ніякімі дакументамі не пацверджана. ІМЛ можа прадставіць копію запісаў у царкоўнай кнізе сяла Шушанскае, дзе ў 1898 годзе вянчаліся Ленін і Крупская. Словы «першым шлюбам», запісаныя ў кнізе, гавораць самі за сябе.

Да таго ж у картатэках дэпартамента паліцыі фіксавалася літаральна ўсё, у тым ліку змены імён і прозвішчаў, шлюбных сувязей рэвалюцыянераў, партыйныя мянушкі і г.д. І ў картатэцы Н. К. Крупскай, і ў дакументах аб ёй няма нічога, што б пацвярджала «версію» Логінава. Рускага жандарскага упраўлення, дзе быццам бы захоўваюцца сакрэтныя матэрыялы, у царскай Расіі наогул не існавала. Фонды ж, у якіх знаходзяцца архівы дэпартамента паліцыі Ахоўнага аддзялення, губернскіх жандарскіх упраўленняў, даўно даступны ўсім жадаючым.

«Чуткі аб нашай смерці перабольшаны...»

«Я ведаю, што Гродзенскі заапарк — адзіны ў нашай рэспубліцы. Аднак нядаўна пачуў ад знаёмага, што з-за фінансавых цяжкасцей ён зачыняецца. Няўжо гэта праўда?»

А. БАРТАШЭВІЧ.
г. Мінск.

— Чуткі аб нашай смерці, як кажуць, перабольшаны, — адказвае дырэктар Гродзенскага заапарка А. Пятрова. — Хоць некаторыя заапаркі ў краіне, сапраўды, з-за матэрыяльных цяжкасцей літаральна на грані зачынення. Патрэбны мяса, малако, сена, іншыя кармы, машыны, каб усё гэта прывезці. Дзякуй нашым мясцовым уладам: пакуль што да нас ставяцца добразычліва і добра дапамагаюць.

Летась наш заапарк наведала звыш 588 тысяч чалавек. Для такога параўнаўча невялікага горада, як Гродна, лічба, згадзіцеся, нядрэнная. Аднак выручаных ад продажу білетаў—80 тысяч рублёў—не хапіла б нават на кармленне нашых гадаванцаў. Сёлета мы вымушаны былі ў два разы павялічыць кошт білетаў: дарослы цяпер каштуе 60 капеек, дзіцячы — 20. Дашкольнікі, як і раней, наведваюць заапарк бясплатна. Таксама ўдвая падаражала і катанне на поні. Аднак нашы наведвальнікі, як бачу, з разуменнем аднесліся да гэтых, паўтараю, вымушаных мер.

Дарэчы, мы зарабляем грошы не толькі на білетах, але і на гаспадарчай дзейнасці. Напрыклад, даследчыкі купляюць у нас пацукоў і мышэй. На продаж ідзе і пяро паўліна, хамякі, марскія свінкі. І ўсё роўна заапарку не пражыць на самафінансаванні. Сёлета нам патрабуецца каля 800 тысяч рублёў дзяржаўнай датацыі.

Сёе-тое даюць ахвяраванні ад арганізацый і прыватных асоб. На наш разліковы рахунак у першы год гэтай кампаніі паступіла каля 14 тысяч рублёў. Частка прызначаных нам сродкаў была накіравана ў Маскву на рахунак усесаюзнага фонду дапамогі заапаркам, так яны і канулі.

Па генплану заапарк хочуць вынесці за горад. Але, я лічу, што месца, дзе ён размяшчаецца ўжо звыш 60 гадоў, — самае разумнае. Побач чыгуначны вакзал, цэнтр горада, прыродны вадаём — многае значыць. А за горадам і наведвальнікаў будзе значна менш, і ад крадзяжоў цяжэй абараніцца.

Нас папракаюць у забруджванні вадаёма. Але, мне здаецца, што тут большая віна завода гандлёвага машынабудавання, які знаходзіцца побач (дарэчы, ён быў за гэта аштрафаваны). Нямала шкодных рэчываў скідваецца ў вадаём і з чыгуначнай станцыі.

ПЧОЛЫ НА СЛУЖБЕ МЕДЫЦЫНЫ

— Чуў, што на Беларусі ў нейкай клініцы лечаць хваробы з дапамогай пчол. Ці так гэта?

А. ЗАНЬКО.
г. Смаленск.

— Так. Нядаўна ў Гродна адкрыты кабінет апітэрапіі. Ён размешчаны ў першай гарадской паліклініцы (вул. Лермантава, 13, т. 44-10-54). З дапамогай уджальвання пчоламі спецыяльных рэфлектарных зон на целе чалавека дасягаецца эфект лячэння наступных захворванняў: бранхіяльная астма, хранічныя бранхіты, ішэмічная хвароба сэрца, гіпертанія, неўрозы сэрца, астэахандроз, радыкуліт, нефрыт, парушэнні сну і палавой функцыі, іншыя хваробы.

У кабінеце апітэрапіі для лячэння таксама прымяняецца мёд з біярэгулятарамі (муміё, жэньшэнь). Эфектыўнасць метаду апітэрапіі павышаецца ў спалучэнні з рэфлексатэрапіяй, інгаляцыяй прапалісам.

Усё гэта садзейнічае не толькі лячэнню канкрэтнай хваробы, але і ўмацаванню арганізма.

І сваіх, і чужых

Усім вядома, што ў гады сталінскіх рэпрэсій пацярпелі і бліжэйшыя родныя спадзвіжнікаў «правадыра»: Калініна, Молатава, Кагановіча. А ці былі падобныя ахвяры сярод родных самога Сталіна?

В. ЗДАНОВІЧ.
г. Баранавічы.

Адзін з вядомых даследчыкаў жыцця Сталіна В. В. НЯФЁДАЎ правёў вялікую працу па выяўленню лёсу родных «правадыра». Вось што яму пашанцавала высветліць.

Па лініі Кацярыны Сямёнаўны Сванідзе (першай жонкі) былі рэпрэсіраваны:

1. Аляксандр Сямёнавіч Сванідзе, брат жонкі Сталіна. Член партыі з 1904 года. Нарком фінансаў Грузіі, да 1937 года працаваў у Наркамаце фінансаў СССР.
2. Марыя Анісімаўна Сванідзе, жонка А. С. Сванідзе. Оперная спявачка. У 1937 годзе арыштавана, прыгаворана да 10 гадоў турмы. У ссылцы памёрла.
3. Іван Аляксандравіч Сванідзе, сын А. С. Сванідзе. Арыштаваны, як сын «ворага народа». Вярнуўся з ссылкі ў 1956 годзе.
4. Марыя Сямёнаўна Сванідзе, сястра жонкі Сталіна. У 1927 — 1934 гг. — асабісты сакратар А. С. Енукідзе. Арыштавана ў 1937 годзе. Памёрла ў турме.
5. Юлія Ісаакаўна (Мельцэр) Джугашвілі, жонка сына Сталіна — Якава. Арыштавана, у 1943 годзе вызвалена.

Па лініі Надзежды Сяргееўны Алілуевай (другой жонкі) былі рэпрэсіраваны:

1. Анна Сяргееўна (Алілуева) Рэдэнс, сястра жонкі Сталіна. Арыштавана ў 1948 годзе, асуджана на 10 гадоў за «шпіянаж». Вызвалена ў 1954 годзе.
2. Станіслаў Францавіч Рэдэнс, муж А. С. Алілуевай, нарком унутраных спраў Закаўказзя, Казахстана.
3. Ксенія Аляксандраўна Алілуева, жонка П. С. Алілуева, брата жонкі Сталіна. У 1947 годзе арыштавана. У 1954 годзе вызвалена.
4. Яўгенія Аляксандраўна Алілуева, жонка П. Я. Алілуева, дзядзькі жонкі Сталіна. У 1948 годзе арыштавана і асуджана за «шпіянаж» на 10 гадоў. У 1954 годзе вызвалена.

Задавайце вашы пытанні кожны панядзелак і пятніцу з 10 да 12 гадзін па тэлефоне 32-60-13 ці дасылайце па пошце.

Па выпуску дзяжурылі І. КАРНЕЙ, А. СЛАНЕЎСКІ, С. СУЛКОЎСКІ, Б. ПРАКОПЧЫК.

32-60-13 — ПЫТАННЕ РЭПАРЦЁРУ: ТАК ЦІ НЕ? — 32-60-13

Граніца без замка

Падзеі, якія адбыліся нядаўна на кантрольна-прапускных пунктах ля граніц Літвы і Беларусі, запатрабавалі апаратыўнага рэагавання. У іх разабраліся хутка. А як прадухіліць канфлікты і непаразуменні? Бо ў нашых суседзяў існуе і паліцыя, і АМОН, які нікому не падпарадкоўваецца, і дэпартамент аховы края?

12 чэрвеня кіраўнікі МУС Беларусі і Літвы Уладзімір Ягораў і Марыёнас Місюконіс падпісалі дагавор аб каардынацыі дзеянняў паміж міністэрствамі ўнутраных спраў дзвюх суверэнных рэспублік. У ім канстатуецца, што органы МУС бакоў забяспечваюць абарону правоў, законных інтарэсаў і маёмасці грамадзян і юрыдычных асоб Літвы і Беларусі, абавязваюцца аказваць на бясплатнай аснове прававую дапамогу па канкрэтных крымінальных справах, што разглядаюцца кожным з бакоў, у вышуку асоб, якія ўчынілі злачынствы, прапаўшых без вестак, выкрадзенага аўтатранспарту. Дагавор прадугледжвае выдачу тых, хто ўчыніў злачынствы на тэрыторыі другой рэспублікі, для прыцягнення да крымінальнай адказнасці.

МУС дзвюх рэспублік будуць прадастаўляць адно аднаму матэрыялы і звесткі аператыўнага характару, паведамляць даныя аб вышуку асоб, якія хаваюцца ад суда і следства.

З гэтага часу ўзгадняюцца сумесныя мерапрыемствы па барацьбе з тэрарызмам, арганізаванай злачыннасцю, наркабізнесам і іншымі злачынствамі, што маюць міжнародны характар. Міліцыя Беларусі і паліцыя Літвы з гэтага часу будуць разам удзельнічаць у ліквідацыі стыхійных бедстваў, буйных пажараў, аварый і катастроф.

Прадугледжваецца і стажыроўка адзін у аднаго.

На аснове дагавора абодва міністры падпісалі загад аб узаемадзеянні кантрольна-прапускных пунктаў на граніцы дзвюх рэспублік. Створана сумесная рабочая група ў саставе супрацоўнікаў МУС БССР, упраўленняў унутраных спраў Гродзенскага і Віцебскага аблвыканкомаў і Камісарыята паліцыі МУС Літоўскай рэспублікі. Арганізавана пастаянная радыёсувязь паміж КПП абедвюх рэспублік.

— Гэты дагавор, — сказаў намеснік міністра — начальнік штаба МУС БССР генерал-маёр Уладзімір Данько,—зніме нервовасць, што іншы раз узнікае на граніцах. Аналагічны дагавор мы маем намер падпісаць з Украінай і іншымі суверэннымі рэспублікамі.

У. ЛЕВІН.
кар. БЕЛТА.

ШАШКІ

64 (РШ) — 90-4
К. Тарасевіч
(Бярозаўскі р-н)

Белыя: дамкі a3, c3, f6, h4, простыя c1, c7, e3, f4 (8).

Чорныя: дамка h6, простая a7 (2).

Белыя пачынаюць і запіраюць простую чорных (два ачкі).

100 — 52 — 9
І. Наўроцкі
(г. Мінск)

Белыя: простыя 26, 28, 30, 33, 38, 39, 43, 44, 46, 50 (10).

Чорныя: простыя 2, 8, 11, 17, 20, 22, 25, 27, 33, 36 (10).

Ход і выйгрыш белых (тры ачкі).

ДЛЯ ШАШЫСТАЎ І ШАХМАТЫСТАЎ

Працягваем другі конкурс па шашачна-шахматнай кампазіцыі. У ім трэба не толькі рашыць задачу, але і даць ёй ацэнку па зместу — ад 0 да 10 ачкоў. Пераможцаў чакаюць прызы, а таксама даведкі, што яны з'яўляліся суддзямі-кансультантамі нашага рэспубліканскага спаборніцтва. Будуць адзначаны і аўтары лепшых твораў. Таму чакаем ад іх новых кампазіцый.

Для рашальнікаў гэты конкурс таксама з'яўляецца класіфікацыйным: норма другога разраду па шашках і шахматах — развязаць усе заданні, трэцяга — набраць 67 працэнтаў ачкоў.

А зараз прапануем **другое заданне** — казачную задачу Аляксея **Акуліча** (г. Віцебск):

Белыя: коні g1, g3, пешкі d4, f4 (4).

Чорныя: простая шашка f6 (1).

Белыя пачынаюць і запіраюць простую чорных на палях e5, в2, d2, f2. Вы ящчэ раз убачыце трохфінальную ідэю мінчаніна Івана Наўроцкага.

За правільнае рашэнне кожнага задання налічваецца адно ачко.

Паўтараем **першае заданне** — для тых, хто яшчэ не ўключыўся ў конкурс:

Белыя: ладдзя f3, пешка g2 (2).
Чорныя: простая шашка g5 (1).

Пры першым ходзе белых заперці простую чорных на палях h2 і h4.

Тэрмін прысылкі адказаў з ацэнкай задач — 10 дзён з наступнага дня пасля апублікавання заданняў, а для чытачоў з іншых рэспублік — 15.

Суддзя конкурсу — кандыдат у майстры спорту Пётр **Шклудаў** з Наваполацка жадае поспехаў.

«Мы выхавалі халоднае пакаленне»

РЭЧАІСНАСЦЬ ВАЧАМІ НЕМАЛАДОГА МАСТАКА

Ліліі Уладзіміраўне Трохалевай за шэсцьдзесят. Жыве ў Смаргоні. У апошнії час усё цяжэйшым становіцца мальберт, бо з кожным годам больш і больш дае аб сабе ведаць старая хвароба ног. Але свежасцю розуму, прынцыповым падыходам да сучасных падзей Трохалева ўражвае любога, каму даводзіцца з ёю сутыкнуцца.

Лілія Уладзіміраўна малюе. І, як яна сама сказала, малюе ўсё жыццё, колькі сябе памятае. Асноўная тэма яе работ — цудоўныя беларускія пейзажы; яна захапляецца несапсаванымі чалавечай дзейнасцю мясцінамі з некранутай прыродай. Толькі ў такой атмасферы можа быць сапраўдны палёт фантазіі, толькі сам-насам з прыродай чалавека наведваюць думкі аб вечным, вялікім...

Першая выстава работ Трохалевай адбылася ў 1957 годзе ў Мінску. З таго часу яе карціны пабывалі амаль ва ўсіх еўрапейскіх краінах: Англіі, Францыі, Германіі, Чэха-Славакіі, Венгрыі... На жаль, як гэта ў нас часта бывае, мастачка стала вядомай толькі за мяжой. Што датычыцца радзімы, то яна зрэдку выстаўляе свае работы ў Смаргоні...

— І ўсё-такі, Лілія Уладзіміраўна, проста нельга паверыць, што ў вас не было магчымасці зрабіць кар'еру мастака. Чаму вы спыніліся на пасадзе сакратара ў сярэдняй школе?

— Няхай гэта некалькі ўзнёсла, але я люблю свабоду. Таму і адмовілася ўступіць у Саюз мастакоў БССР, дзе абавязкова аказалася б звязаная канкрэтнымі заданнямі і планавымі работамі. А калі гаварыць прама, то пішу для сябе, а таму і не патрэбны камандзіры.

— У многіх таленавітых людзей ёсць вучні, паслядоўнікі. А ці ёсць яны ў вас?

— У многіх памылковае ўяўленне аб таленце. Усё дасягаецца ў працэсе знясільваючай работы. Таленавіты чалавек — не чараўнік. Сапраўдны дар — гэта любоў да сваёй справы, якой бы яна ні была. Гледачы бачаць у асноўным толькі знешні бляск маёй работы, а таму і зайздросцяць майму «лёгкаму жыццю». Гэта далёка не так. Я ўжо стары і хворы чалавек, а мне даводзіцца самой збіваць двухметровыя рамкі, нацягваць на іх палатно. Да таго ж, я — пейзажыстка. У пошуках цікавага месца прыходзіцца пратупаць не адзін кіламетр.

А што датычыцца вучняў, то ён у мяне толькі адзін—зараз вядомы мастак Анатоль Бяляўскі. Жыве і працуе ў Мінску. Больш не сустрэла ўзаемаразумення. Адзін час, праўда, вяла гурток у школе, але калі бачыш, што ўсё гэта несур'ёзна, то не варта траціць і сілы, і час.

— Вы чалавек творчы, і таму можаце даць нейкую ацэнку нашай рэчаіснасці.

— Можа, я пачну гаварыць банальныя ісціны, але зараз мне проста горка і сорамна за нашу рэчаіснасць, за партыю, якая падышла да такой мяжы, што нават узнікае пытанне аб яе існаванні.

— Значыць, вы свята верылі ў КПСС?

— А як жа? І зараз веру. Веру, што ў рэшце рэшт ўсё наладзіцца.

— Але ж зараз ідзе масавы выхад з радоў кампартыі. Нават некаторыя прызнаныя аўтарытэты...

— А хто сказаў, што яны аўтарытэты? Хіба можна гаварыць пра аўтарытэты, калі яны ў самы складаны перыяд кідаюцца ў крайнасці?

— У вашых словах настальгія па мінулых часах...

— Так. Але навошта глядзець на мінулае з вышыні сённяшняга? Вядома, зараз усе сталі смелымі, хто некалі хваліў той рэжым, зараз аблівае яго брудам. І ўжо ніхто не памятае, што калі была дысцыпліна, то была і добрая работа, і жыццё біла крыніцай. Усе працавалі з вялікім энтузіязмам, з песнямі. Ды вам зараз гэтага не зразумець. Паглядзіце, што мы зараз маем? Руіны, на якіх імкнёмся нешта пабудаваць А дэмакратыя без дысцыпліны — гэта анархія.

— Значыць, перабудова — гэта памылка?

— Усё трэба рабіць з галавой. І найперш неабходна рыхтаваць да такога кроку людзей. Рэвалюцыю ж рыхтавалі: хадзілі ў народ, агітавалі. Зараз наш народ сам да гэтага яшчэ не дарос. Ён захлынуўся ў прадастаўленай яму свабодзе. Усе пагалоўна кінуліся баставаць. Няўжо трэба даказваць, што стан і без таго крытычны?

— Дык хто вінаваты ў тым, што мы дрэнна жывём?

— Вінаваты? Ды ўсе. Людзі, якія перажылі вайну, стараліся даць сваім дзецям усё лепшае, каб яны і паняцця не мелі аб тых жахах і ні ў чым не ведалі патрэбы. Мы выгадавалі халоднае пакаленне. Далей — больш. Растапталі з часам чалавечыя адносіны а разам і культуру. А яна з неба не зваліцца.

— Вінавата моладзь?

— Усе былі маладымі. Але такога пакалення 17-гадовых я не памятаю. Прыгожы малады чалавек, а як раскрые рот нешта сказаць, дык не ведаеш, куды вушы схаваць. Мат на маце. Недалёка ад майго дому піўбар. Тыя, хто там збіраюцца, — лепшы прыклад духоўнага збяднення. Усе маладыя, палавіна нідзе не працуе. Энергіі хапае толькі на тое, каб заліць у сябе як мага больш, а потым тут жа пабіцца. А каля гэтага піўбара дзеці ў школу ідуць, што добрае яны тут убачаць? Я не супраць піва. Яго п'юць ва ўсім свеце. Але ж нельга ператварацца ў дзікуноў. Гэта страшна.

— Магчыма, нам дапаможа Бог?

— Я атэістка, і прытым цвёрдая. Лічу, што ў нас наогул няма нармальных адносін да чаго б там ні было, адны крайнасці. Ламаць — дык ушчэнт, а потым збіраць грошы, каб адбудоўваць тыя абломкі. Дзе логіка? А што датычыцца рэлігіі, то я думаю так. Духавенства ўмее прыстасоўвацца да любой сітуацыі. Прыклад? Раней электрычнасць была вялікім грахом, а зараз магнітафон можа весці службу. І такіх прыкладаў множства. У гэтым выпадку я больш згодна з язычнікамі, якія пакланяліся Сонцу і наогул прыродзе.

— Аднак нават ЦТ дае эфірны час служыцелям царквы?

— Гэта рэклама. Я ж казала, што сярод духавенства шмат людзей, якія добра ведаюць, чаго ім трэба.

— Лілія Уладзіміраўна, мы не ў меру захапіліся пунктам «рознае». А што вы любіце, акрамя жывапісу?

— Слухаю класічную музыку. У ёй ёсць аснова, прастор для думкі. Рок мне прыкры, не ўспрымаю, бо зараз і без яго грукату хапае. Шмат чытаю.

— Вы шмат прадаяце карцін?

— Так. А што з імі рабіць? Самыя дарагія сэрцу я пакідаю сабе. У рэшце рэшт, калі іх нехта купляе, значыць, мае ў гэтым патрэбу. Я гэта разумею і не бачу тут крыміналу. Многім музеям я перадала свае карціны ў дар.

— І апошняе пытанне. Якую якасць у людзях вы не ўспрымаеце?

— Па-мойму, значна прасцей было б жыць, каб у нас не было гультаёў і алкаголікаў.

— Ну што ж, згодзен. Дзякуй, здароўя Вам.

Ігар КАРНЕЙ.

Глыбоцкая «Крынічанька»

Ансамбль беларускай народнай песні «Крынічанька» — адзін з самых папулярных калектываў на Глыбоччыне. Шэсць гадоў кіруе ім Ганна Шакола. Самадзейныя артысты радуюць землякоў беларускімі народнымі мелодыямі. Выкарыстоўваючы элементы харэаграфіі і драматургіі, калектыў ансамбля здолеў надаць выкананню песень «За рэчкаю, за ракой», «Па возеры», «Вясна-красна» асаблівую афарбоўку. Цёпла прымаюць гледачы і фальклорныя песні, якія бытуюць на Глыбоччыне.

«Крынічанька» — абавязковы ўдзельнік народных свят і гулянняў. Выступаюць артысты ў калгасах, на фермах, на прадпрыемствах раёна. Удзельнічалі і ў Другім фестывалі польскай песні ў Віцебску. А ў гэтым годзе паспяхова выступілі ў Рызе і Даўгаўпілсе, пералічыўшы зароблены грошы ў фонд Чарнобыля.

Фота Я. КАЗЮЛІ. (БЕЛТА).

Чалавек быў яшчэ жывы...

Сітуацыя

«Ішоў дамоў міма студыі «Беларусьфільм». Гляджу — ля тэлефонных аўтаматаў сабраліся людзі. Падышоў — на асфальце ляжыць чалавек гадоў сямідзесяці. Хтосьці кажа: «п'яны». Я ім: трэба выклікаць «хуткую». Адна жанчына сказала, што ўжо выклікала. Чакалі мінут пяць — няма яе. Тады сам пазваніў. Адказваюць: «машына выехала».

Калі я ў першыя мінуты спрабаваў дапамагчы, чалавек яшчэ быў жывы. Але «хуткая» прыйшла толькі праз 20 мінут, хоць станцыя знаходзіцца побач. Позна.

Не стрымаўся. Медыкі пачалі апраўдвацца. Сказаў ім, што напішу ў газету, а яны: «пішыце, нас гэтым не напалохаеш»

Яшчэ праз пяць мінут прыехала міліцыя. Людзі, якія стаялі вакол, хуценька разышліся, застаўся я адзін. Давялося расказваць, як усё адбылося. Склалі пратакол, устанавілі асобу памёршага: генерал-маёр запасу Мікалай Фёдаравіч Раждзественскі. Ветэран вайны.

У той жа дзень я паспрабаваў высветліць, ці ёсць у нябожчыка родныя, сябры — ці будзе каму заняцца пахаваннем? Звязаўся з суседкай, яна сказала: «дзякуй вам, што не кінулі Мікалая Фёдаравіча, мы ўсе яго добра ведалі і паважалі, як чалавека з вялікай літары». І дадала, што пахаваннем зоймецца Клуб ветэранаў вайны.

Што тут сказаць? Успомніў, як разбегліся прахожыя, каб не быць сведкамі, і падумаў: якія ж чэрствыя нашы людзі. Гэты чалавек у гады вайны за нас кроў праліваў. Ён любіў людзей, Радзіму, а людзі аднесліся да яго так не па-чалавечы.

Прашу: апублікуйце маё пісьмо. Можа, хто-небудзь з тых, што тады ўцяклі, прачытаюць яго, і задумаюцца, ці можна так жыць — без сумлення, без спачування.

В. УС,
сталяр цэха № 15 завода імя Вавілава.

Замест каментарыя: Не мае значэння, калі ў рэдакцыю прыйшло гэта пісьмо. Нам здаецца, што яго можна друкаваць і праз год, і праз два і, мяркуючы па ўсім, у наступным стагоддзі. І трэба друкаваць. Грамадства пачынаецца з аднаго асобна ўзятага чалавека. З увагі да яго. Пісьмо закранае не толькі «ветэранскую» тэму, яшчэ далёка не распрацаваную, але і адносіны аднаго ча-ла-ве-ка да другога ўвогуле. Аўтар пісьма назваў яго: «Ці можна так жыць?» Крыху банальна і «нацерла» вушы, але згадзіцеся — правільна і сапраўды жыццёва.

І апошняе: перачытайце, калі ласка, гэты кавалак нашай рэчаіснасці яшчэ раз. Каб такі выпадак не паўтарыўся. Ні з вамі асабіста. Ні з вашымі блізкімі ці проста з незнаёмымі людзьмі. Прашу заўважыць: людзьмі.

А. КОКТЫШ.

ТЭЛЕБАЧАННЕ

20 чэрвеня

Праграма Беларускага тэлебачання

8.45. «Незабыўнае». Фестываль фільмаў і тэлепраграм, прысвечаны 50-годдзю Вялікай Айчыннай вайны. «Доўгія вёрсты вайны». Тэлевізійны трохсерыйны мастацкі фільм. 1-я серыя «Жураўліны крык». 2-я серыя «Атака з ходу».
16.30. Экран дзіцячага фільма. «Разумныя рэчы». Тэлевізійны мастацкі фільм. 1-я серыя.
17.35. «Дзень цудаў». Фільм-канцэрт.
18.00. «Незабыўнае». Фестываль фільмаў і тэлепраграм, прысвечаны 50-годдзю пачатку Вялікай Айчыннай вайны. «У вайны не жаночы твар». Фільмы 1, 2, 3-ці.
18.45. «Аўтапартрэт з кветкамі». Тэлевізійны фільм.
19.00. Панарама. Інфармацыйная праграма.
19.30. Зачытайце маё пісьмо...
19.35. Да 50-годдзя пачатку Вялікай Айчыннай вайны. «Зямлі яшчэ баліць». Літаратурная кампазіцыя па вершах П. Панчанкі.
20.25. Тыдзень беларускага ўрада. Служба інфармацыі Савета Міністраў БССР паведамляе...
20.45. Калыханка.
21.00. «Незнаёмы і дзівосны свет», «Сібіры векавая прыгажосць». Тэлевізійныя дакументальныя фільмы.
21.40. Рэклама.
21.45. На сесіі Вярхоўнага Савета БССР.

Першая агульнасаюзная праграма

9.05. Прэм'ера тэлевізійнага дзевяцісерыйнага мастацкага фільма «Плач перапёлкі». 9-я серыя.
10.10. Чалавек і закон.
11.25. Песні ваенных гадоў у выкананні народнай артысткі СССР Л. Гурчанкі.
12.00. ТСН.
12.15. «Казка пра Бачо і яго маму». Мультфільм.
12.35. Дзіцячая гадзіна (з урокам англійскай мовы).
13.35. Мастацтва і кааперацыя.
14.05. Песня-91.
15.00. ТСН.
15.15. «Мелодыя на два галасы». Тэлевізійны мастацкі фільм. 2-я серыя.
16.30. Свет захопленых. «Птушкі побач з намі».
16.45. «Скарбы затанулых караблёў». Мультфільм.
17.00. «В'етнам. Будні і святы».
17.45. ...Да 16 і старэйшым.
18.30. ТСН. Міжнародны выпуск.
18.45. Мультфільмы «Крот у заапарку», «Крот і зялёная зорка» (ЧСФР).
19.00. Прэм'ера шасцісерыйнага дакументальнага савецка-германскага фільма «Няхай будзе праклята вайна». Фільм 4-ы «Бітва за Ленінград»
19.30. М. Равель. Другая сюіта з балета «Дафніс і Хлоя».
19.50. «Зямля — наш агульны дом». Тэлевізійны фотаконкурс.
19.55. Прэм'ера тэлевізійнага дзевяцісерыйнага мастацкага фільма «Плач перапёлкі». 9-я серыя.
21.00. Час.
21.40. Прамая размова. Роздум пасля выбараў.
22.50. Паводле зводак МУС СССР.
23.05. Фестываль салдацкай песні.
1.10. ТСН.
1.25. Канцэрт аркестра сімфанічнай і эстраднай музыкі Дзяржтэлерадыё СССР. Дырыжор Пітэр Цібарыс (ЗША).
2.25. Прэм'ера тэлевізійнага дзевяцісерыйнага мастацкага фільма «Плач перапёлкі». 9-я серыя.

Другая агульнасаюзная праграма

17.00. Грані. Мастацка-публіцыстычная праграма.
18.00. Майстры. «Лёс Генадзя Айгі».
18.45. Парламенцкі веснік Расіі.
19.00. Спартыўнае арыентаванне. Спаборніцтвы на прызы тэлебачання.
19.20. Аб'ектыў.
20.00. Весткі.
20.15. Добрай ночы, малышы!
20.30. Індыйскае дваяборства. Перадача з Крылацкага.
21.00. Час (з сурдаперакладам).
21.40. На сесіі Вярхоўнага Савета РСФСР.
22.25. Музычныя навіны.
22.40. Рыгор Бакланаў. Прашу слова.
23.00. Весткі.
23.15. Крымінальны канал. «Зусім сакрэтна».

21 чэрвеня

Праграма Беларускага тэлебачання

8.30. Раніца рэспублікі. Інфармацыйны выпуск.
8.40. Праграма перадач.
8.45. «Незабыўнае». Фестываль фільмаў і тэлепраграм, прысвечаны 50-годдзю пачатку Вялікай Айчыннай вайны. «Доўгія вёрсты вайны». Тэлевізійны трохсерыйны мастацкі фільм. 3-я серыя. «На світанні».
16.25. Праграма перадач.
16.30. Экран дзіцячага фільма. «Разумныя рэчы». Тэлевізійны мастацкі фільм. 2-я серыя.
17.35. «Новая грань». Фільм-канцэрт.
18.00. «Незабыўнае». Фестываль фільмаў і тэлепраграм, прысвечаны 50-годдзю пачатку Вялікай Айчыннай вайны. «У вайны не жаночы твар». Фільмы 4, 5, 6-ы.
19.00. Панарама. Інфармацыйная праграма.
19.30. Наш каментарый. А заўтра была вайна...
19.35. Паказвае Брэст. Буг. Літаратурна - мастацкі часопіс.
20.05. «Дзялюся патаемным...». Фільм-канцэрт.
20.40. Рэклама.
20.45. Калыханка.
21.00. «Каб горан не згас», «Млын». Тэлевізійныя дакументальныя фільмы.
21.45. На сесіі Вярхоўнага Савета БССР.

Першая агульнасаюзная праграма

6.30. Раніца.
9.05. Мультфільмы «Гугуцэ», «Парта Гугуцэ», «Гугуцэ-паштальён».
9.35. Канцэрт аркестра сімфанічнай і эстраднай музыкі Дзяржтэлерадыё СССР. Дырыжор Пітэр Цібарыс (ЗША).
10.35. «Шкоднік». Мультфільм
10.45. Крыніцы.
11.15. ...Да 16 і старэйшым.
12.00. ТСН.
12.15. Фестываль салдацкай песні.
14.30. «Калі і старасць у радасць». Аб доме ветэранаў сцэны імя А. Яблачкінай.
15.00. ТСН.
15.15. «Эквілібрыст». Тэлевізійны мастацкі фільм.
16.30. 1991 — год Моцарта. Сімфоніі №№ 5 і 29. Выконвае Літоўскі камерны аркестр. Дырыжор — народны артыст СССР С. Сандэцкіс.
17.00. Хвіліны паэзіі.
17.05. Фільм — дзецям. «Аддаць швартовы!».
18.30. ТСН. Міжнародны выпуск.
18.45. А. Скрабін. «Паэма экстазу».
19.00. Прэм'ера шасцісерыйнага дакументальнага савецка-германскага фільма «Няхай будзе праклята вайна». Фільм 5-ы «Крэмль у Візіры».
19.30. Выступае лаўрэат тэлерадыёконкурсу «Галасы Расіі» С. Гаршуноў.
19.40. «Па законах ваеннага часу». Мастацкі фільм.
21.00. Час.
21.40. Актуальнае інтэрв'ю.
21.50. «ВіД» прадстаўляе: «Поле цудаў», «Музагляд», «Справа», «Эльдарада».
1.20. «Поўнач і зноў світанне». Дакументальны фільм пра мастачку-лялечніцу Е. Бердансаву.
1.50. «Па законах ваеннага часу». Мастацкі фільм.

Другая агульнасаюзная праграма

17.00. «Мая вайна». Фільм нямецкага рэжысёра Т. Куфуса.
18.30. «Алах Акбар». Дакументальны фільм.
18.55. Свет, у якім мы жывём. Фільмы рэжысёра Ю. Ледзіна. «На радзіме белых мядзведзяў».
20.00. Весткі.
20.15. Добрай ночы, малышы!
20.30. Ключ да сусветнага рынку.
21.00. Час (з сурдаперакладам).
21.40. На сесіі Вярхоўнага Савета СССР.
22.25. Калаж.
22.30. На сесіі Вярхоўнага Савета РСФСР.
23.00. Весткі.
23.15. «Пятае кола». Мастацка-публіцыстычная праграма.

РАДЫЁ

21 чэрвеня

7.00—«Радыёфакт». Ранішняя інфармацыйная праграма. 8.15 — «Вясковыя ростані». 9.15 — «Гасцёўня». Сустрэча з намеснікам міністра культуры СССР Ю. Фокс-Бабушкіным. 10.15 — «У радыётэатры «Купалінка». Ю. Якаўлеў. «Дзеці бессмяротнага гарнізона». Радыёпастаноўка. Часка 1-я. 11.20 — «Дыялог». Дыскусійна-публіцыстычная праграма. 12.00 — радыёстанцыя «Саюз». 12.30 — «У абедзенны перапынак». Інфармацыйна-музычная праграма. 13.30—«На хвалі часу». 14.10—«Быў месяц чэрвень. Успамінаюць абаронцы Брэсцкай крэпасці». 14.50—«Зона асаблівай увагі». Паведамленне з Дзяржаўнага камітэта БССР па праблемах выніку катастрофы на ЧАЭС. 15.15 — музычная праграма, прысвечаная калектыву вытворчага аб'яднання «Кінавідэапракат». 16.15 — «Горн». Праграма для школьнікаў. 16.40 — «Адгадай, адкуль гэта?» Літаратурная віктарына. 17.15 — «Нас аб'яднала музыка». 18.40—«Сонца над садам». Нататкі. 19.30 — «Парламенцкі дзённік». 20.00 — вячэрняя казка. 20.10—«Дзень нашага жыцця». На сесіі Вярхоўнага Савета БССР. 20.30 — міжнароднае становішча. Пытанні і адказы. 21.00 — «Сустрэча з песняй». 22.15 — гуманітарна-інфармацыйны канал радыёстанцыі «Беларуская маладзёжная». 23.15 — радыёстанцыя «Юнацтва».

НАДВОР'Е

20 чэрвеня

Усход, заход, даўжыня дня: Мінск — 4.36, 21.44, 17.08; Віцебск — 4.18, 21.43, 17.25; Магілёў — 4.26, 21.34, 17.08; Гомель — 4.32, 21.22, 16.50; Гродна — 4.53, 21.58, 17.05; Брэст — 5.03, 21.49, 16.46.

Сёння ўдзень па рэспубліцы пройдуць кароткачасовыя дажджы, месцамі навальніцы. Тэмпература паветра ў Гродна і Мінску — 20—22, Брэсце і Віцебску — 21—23, Магілёве — 22—24, Гомелі — 27—29 градусаў цяпла.

У наступныя двое сутак: 21 чэрвеня месцамі пройдуць кароткачасовыя дажджы, 22-га пераважна без ападкаў. Тэмпература паветра ўначы 8—13, удзень — 17—22 градусы цяпла.

Л. САНКЕВІЧ,
інжынер-сіноптык.

Галоўны рэдактар У. Б. НАРКЕВІЧ.

НАШ АДРАС: 220041, гор. Мінск, Ленінскі праспект, 77, рэдакцыя газеты «Звязда».

ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай — 32-51-05, аддзела пісьмаў — 32-04-52; 32-41-92, рэкламы і аб'яў — 32-35-91, навін — 32-60-13.

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні неабавязкова адлюстроўваюць пункт гледжання рэдакцыі.

Ордэна Працоўнага Чырвонага Сцяга друкарня выдавецтва ЦК КП Беларусі.

Тыраж 102.822. Індэкс 63850. Зак. № 119.

Выходзіць 250 разоў на год.

М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12